

Arxius 2030

Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya

Direcció General del Patrimoni Cultural

juliol 2023

Sumari

Presentació

1. Els arxius de Catalunya avui

- A. Síntesi quantitativa dels arxius i la gestió documental de Catalunya
- B. Comparació amb altres sistemes d'arxius
- C. Diagnosi DAFO del Sistema d'Arxius de Catalunya

2. Arxius 2030, una estratègia nacional

- A. Missió
- B. Visió 2030
- C. Principis i criteris d'actuació
- D. Proposta de millora de la organització del Sistema d'Arxius de Catalunya
- E. Objectius estratègics

3. Pla d'actuacions 2023-2026

- A. Introducció
- B. Objectius específics i actuacions

Presentació

La Llei 10/2001, de 13 de juliol, d'Arxius i Gestió de Documents, va crear el Sistema d'Arxius de Catalunya, que implica a totes les Administracions Públiques i entitats titulars d'arxius i fons documentals perquè col·laborin en les tasques de gestió, protecció i difusió del patrimoni documental.

La importància dels arxius és cada cop més rellevant en el nostre país. Segons les darreres dades estadístiques recollides, a Catalunya hi ha 320 arxius que conserven més de 869.000 metres de documentació i en què treballen 1.219 tècnics de diferents categories. Els arxius públics també contracten empreses dedicades a la conservació, la gestió i el tractament documentals, així com a l'elaboració de productes arxivístics. A més, els seus fons nodreixen projectes i esdeveniments culturals en l'àmbit acadèmic, dels mitjans de comunicació i d'empreses culturals.

L'adveniment de les tecnologies de la informació i de la comunicació ha comportat un canvi substancial en la gestió documental i la conservació. Gran part dels documents es produeixen en suport electrònic i el ritme de digitalització dels documents tradicionals s'ha accelerat per assegurar la seva conservació i atendre la demanda de la ciutadania. D'altra banda, el desplegament de l'Administració oberta i principis com el de la transparència, l'accés en obert a les dades, la interoperabilitat i la reutilització de la informació són presents i estan transformant el dia a dia del treball en els arxius.

Amb el desenvolupament de la societat de la informació, les dades –quant a element bàsic de la informació– són un bé molt valuós: el seu tractament i gestió esdevenen una eina molt potent i valuosa per obtenir informació, alhora que proporciona avantatges a la ciutadania, les empreses i la mateixa Administració. La societat, però, és cada vegada més conscient dels seus drets i exigeix garanties no només en l'accés a la informació pública, sinó en la protecció de dades personals. Així donc, els arxius es fan gradualment més i més presents en la societat com a garants d'aquests drets i com a preservadors del patrimoni i de la memòria comuna.

D'acord amb el marc legal vigent, el Departament de Cultura és l'àrea del Govern que té encomanada la gestió dels arxius propis de la Generalitat de Catalunya i el lideratge del Sistema d'Arxius de Catalunya. El desenvolupament d'aquesta competència està previst en els objectius estratègics del Departament i així els arxius formen part del Pla d'equipaments culturals (2010-2020) i de l'Acord Nacional per la Cultura (2015).

El Departament de Cultura, conscient del moment singular i de canvi que està experimentant el sector arxivístic, entengué la necessitat d'elaborar una planificació estratègica amb una mirada de futur fins a l'any 2030. Així doncs, el Govern de la Generalitat, mitjançant l'Acord d'11 de desembre de 2018, aprovà el projecte **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya**. Es tracta d'un instrument transversal que ha elaborat el Departament de Cultura en col·laboració amb el Departament de Presidència i els departaments competents en matèria de polítiques digitals i participació ciutadana.

El Pla s'ha forjat amb els objectius bàsics següents:

- a) Revisar, completar i actualitzar el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) a partir de la seva valoració i diagnosi.
- b) Conèixer l'entorn, les tendències i les forces de canvi que afectaran els arxius en els anys vinents.
- c) Revisar les polítiques del Govern i elaborar un conjunt de mesures estratègiques que marquin les actuacions i les inversions necessàries tenint en compte l'horitzó **Arxius 2030**.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'ha erigit en una eina imprescindible per conèixer l'estat actual dels arxius a Catalunya i les seves necessitats a llarg termini, al torn que ha acomplert el rellevant objectiu de planificar les actuacions i inversions del Govern en l'àmbit dels arxius i de recollir les propostes de desplegament i modificació de l'actual marc normatiu.

El Govern determinà que el **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'havia d'elaborar mitjançant un procés participatiu obert als i les professionals, persones expertes, institucions i associacions de l'àmbit dels arxius i la gestió de documents, tant en el sector públic com en el privat. El procés participatiu s'ha dividit en tres fases consecutives:

- a) Convocatòria oberta als i les professionals i empreses del sector dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades (gener – març 2019)
- b) Convocatòria de taules de persones expertes per interpretar les dades obtingudes, aprofundir la diagnosi i elaborar propostes per al pla estratègic (juliol 2019)
- c) Debat i contrast del Pla d'actuacions 2022 - 2025 (maig – juny 2022)

Com a resultat del procés participatiu, el Departament de Cultura ha elaborat una visió estratègica dels arxius en l'horitzó del 2030, que s'ha de fer realitat a través de dos plans d'actuacions, un primer quadriennal i un segon quinquennal, per als períodes 2022-2025 i 2026-2030. Aquest document incorpora el primer pla d'actuacions.

1. Els arxius de Catalunya avui

A. Síntesi quantitativa dels arxius i la gestió documental de Catalunya

Aquest apartat mostra situació actual del Sistema d'Arxius de Catalunya. La diagnosi sobre els arxius i les polítiques de suport s'ha elaborat mitjançant una metodologia mixta, que combina mètodes quantitius i qualitatius. D'una banda, l'anàlisi quantitativa s'ha basat en l'explotació de les dades recollides en el Cens d'Arxius de Catalunya i l'Estadística d'Arxius de Catalunya que han permès reportar dades relatives als equipaments d'arxiu i als seus recursos humans i materials. Així mateix s'ha fet una anàlisi dels diferents models de sistemes d'arxius existents a escala internacional.

D'altra banda, l'anàlisi qualitativa s'ha dut a terme a través d'un procés participatiu que ha pogut comptar amb les valuoses aportacions de més de tres-cents professionals. S'ha materialitzat a través de l'organització de vuit taules territorials, nou taules de persones expertes, quatre taules de contrast i l'exposició pública a través del portal www.participa.gencat.cat.

- **Arxius registrats a Catalunya**

La taula 1 mostra els arxius registrats a Catalunya el 2019:

Taula 1. Arxius registrats a Catalunya (2019)			
Adscripció	Nombre	%	Variables (total)
Generalitat	103	32%	Personal: 452 MI documentació: 531.613 Documents especials: 17.663.725
Administració local	149	47%	Personal: 488 MI documentació: 252.227 Documents especials: 16.754.662
Eclesiàstics	26	8%	Personal: 123 MI documentació: 19.322 Documents especials: 270.966
Altres	42	13%	Personal: 156 MI documentació: 63.569 Documents especials: 3.218.754
Total	320	100%	Personal: 1.219 MI documentació: 869.731 Documents especials: 37.908.107

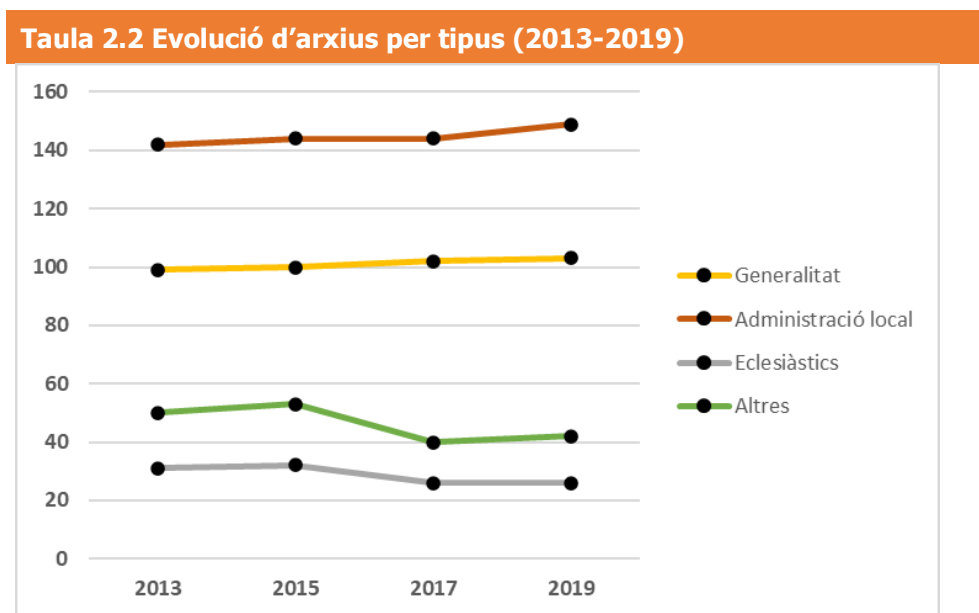
Tal com s'observa, els arxius adscrits a la Generalitat de Catalunya així com els adscrits a l'Administració local representen el 79% dels arxius de Catalunya.¹ Per tant, aquestes dues Administracions representen el gruix de sistema d'arxius i condicionen tant les necessitats com la realitat exposada dins d'aquest Pla.

¹ Com es mostra a la Taula 3, aquests arxius són els que compten amb la major part de documents i personal.

La taula 2.1 mostra l'evolució del nombre d'arxius en el període 2013-2019:

Taula 2.1 Nombre d'arxius per tipus (2013-2019)				
Tipus d'arxiu	2013	2015	2017	2019
Generalitat	99	100	102	103
Administració local	142	144	144	149
Eclesiàstics	31	32	26	26
Altres	50	53	40	42
Total	322	329	312	320

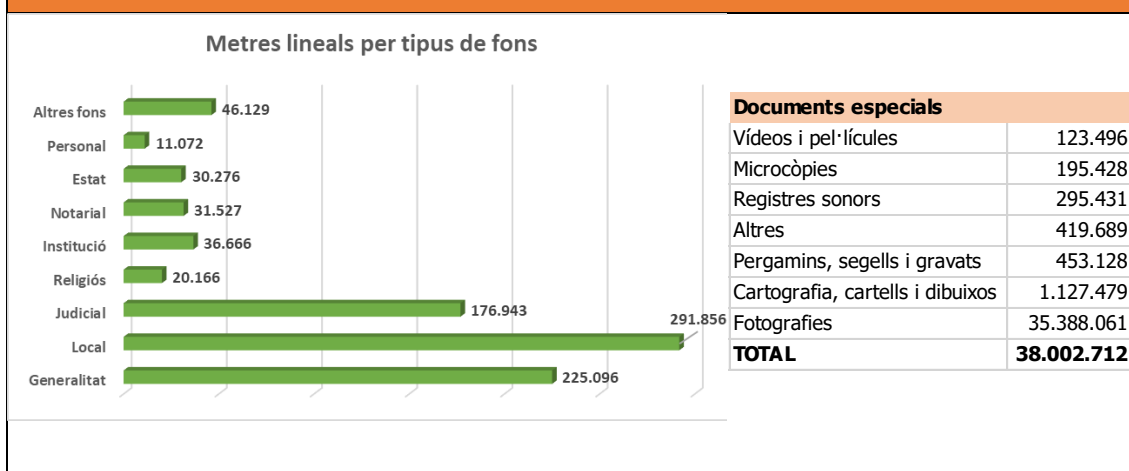
En la seva totalitat, al període 2013-2019 hi ha hagut una disminució del 0,7% del arxius de Catalunya, però aquest descens no ha estat homogeni: els arxius de la Generalitat i de l'Administració local han tingut un petit increment del 4% i del 4,9% respectivament, mentre que els arxius Eclesiàstics i d'altres han minvat en un 16,1% i un 16% respectivament. Per tant, els arxius no adscrits a les Administracions han experimentat un descens significatiu al període 2013-2019. Aquesta evolució es pot veure gràficament en la taula 2.2.

- **Evolució del nombre de fons i de metres lineals**

La taula 3 reporta el nombre de metres lineals (ml) que ocupen els diferents tipus de fons als arxius de Catalunya l'any 2019:

Taula 3. Metres lineals ocupats per tipus de fons (2019)

La taula 3 permet concloure que els arxius de la Generalitat, l'Administració local i els Judicials representen el 79% del total de metres lineals, ocupant un 25%, 32% i 22% respectivament. Així mateix, tal i com reporta el requadre adjacent, als fons d'arxiu de Catalunya existeix una gran quantitat de documents en suports i en formats especials amb requeriments específics pel que fa al seu dipòsit, manteniment i conservació –des de suports audiovisuals (vídeos i pel·lícules) i fotografies fins a pergamins, segells i gravats–.

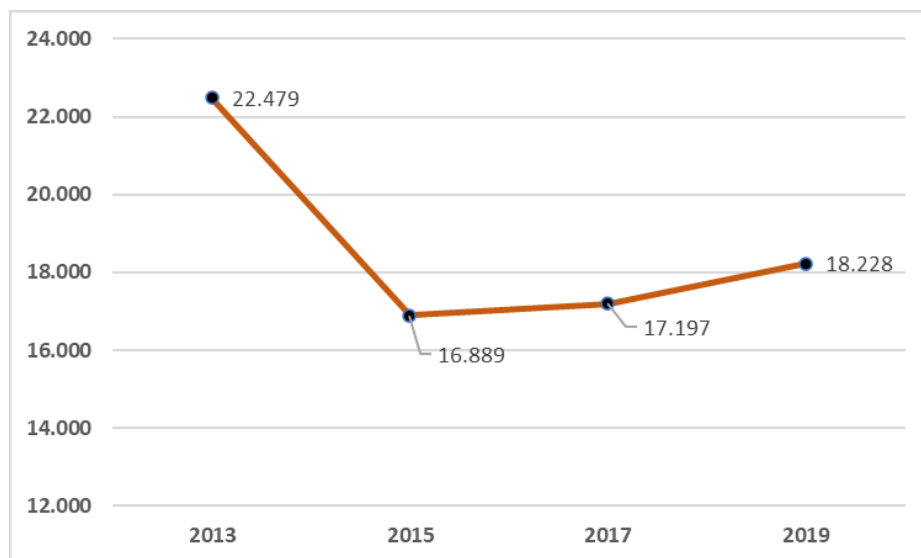
Més detalladament, l'evolució del nombre de fons per tipus d'arxiu durant el període 2013-2019 es mostra a la taula 4.1:

Taula 4.1 Nombre de fons per tipus (2013-2019)

Tipus de fons	2013	2015	2017	2019	Variació període
Generalitat	258	279	281	271	5,04%
Local	790	784	1.068	1.454	84,05%
Judicial	1.488	1.572	1.477	1.666	11,96%
Religiós	1.497	1.486	1.322	939	-37,27%
Institució	2.383	1.851	1.549	1.492	-37,39%
Notarial	200	228	301	224	12,00%
Estat	138	156	165	154	11,59%
Personal	7.910	4.087	4.238	4.723	-40,29%
Altres fons	7.815	6.446	6.796	7.305	-6,53%
Total	22.479	16.889	17.197	18.228	-18,91%

La taula 4.2 mostra gràficament l'evolució del nombre de fons al període 2013-2019:

Taula 4.2 Evolució del nombre de fons (2013-2019)

Tal i com s'observa a la taula i gràfics anteriors, al període 2013-2019 hi ha hagut una disminució del 18,91% en el creixement del nombre dels fons ingressat, essent els fons personals, els institucionals i els eclesiàstics els que han experimentat una disminució més gran. En canvi, els fons de la Generalitat, l'Administració local, els notariais i els de l'Estat han tingut un augment del 21,03 % de mitjana. Els arxius locals el que han tingut un major creixement.

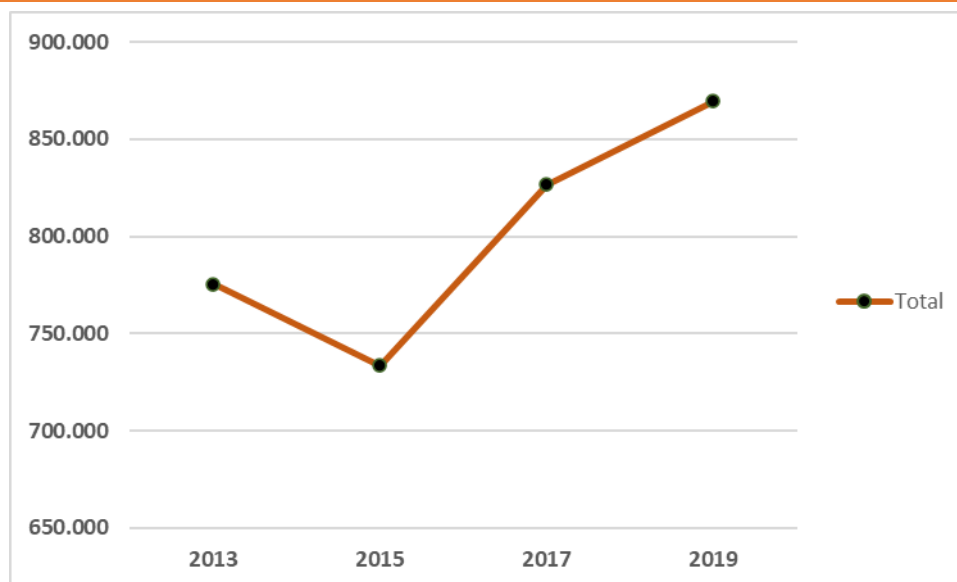
Així mateix, l'evolució dels metres lineals que ocupa cada tipus de fons es recull a la taula 5:

Taula 5.1 Metres lineals per tipus de fons (2013-2019)

Tipus de fons	2013	2015	2017	2019
Generalitat	252.209	190.970	208.310	225.096
Local	238.560	259.601	264.404	291.856
Judicial	185.769	175.511	182.160	176.943
Religiós	14.809	15.759	14.619	20.166
Institució	34.820	37.710	34.039	36.666
Notarial	25.941	25.028	30.463	31.527
Estat	23.388	28.877	29.602	30.276
Personal	12.523	14.086	13.093	11.072
Altres fons	48.565	55.656	50.042	46.129
Total	836.584	803.198	826.732	869.731

La taula 5.2 mostra gràficament l'evolució del nombre de metres lineals durant període 2013-2019:

Taula 5.2 Evolució del nombre de metres lineals (2013-2019)

De les dades anteriors se'n dedueix que els metres lineals dels arxius de Catalunya han augmentat un 3,96% durant el període 2013-2019. Tanmateix, aquesta distribució no ha estat homogènia: mentre els arxius de la Generalitat han disminuït els seus metres lineals un 10,75%, resultat de l'aplicació de les taules d'avaluació i tria documental, els de l'Estat i els notariaus han augmentat significativament durant el mateix període amb increments del 29,45% i del 21,53% respectivament.

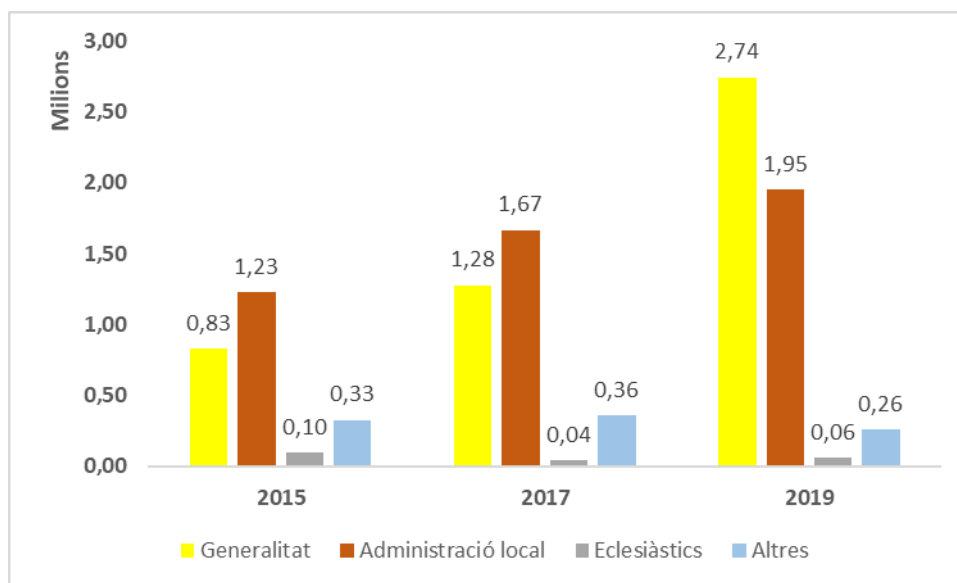
- Evolució del nombre de consultes durant el període 2013-2019**

El 2019 van consultar documentació dels centres d'arxiu un total de 4.262.741 persones usuàries. L'evolució ha estat creixent durant el període 2013-2019, tal i com s'observa a la taula 6.1:

Taula 6.1 Nombre de documents consultats per tipus d'arxiu				
Tipus de fons	2013	2015	2017	2019
Generalitat	No disponible	828.365	1.278.084	2.744.468
Administració local	No disponible	1.226.392	1.667.097	1.951.565
Eclesiàstics	No disponible	97.304	43.456	55.842
Altres	No disponible	326.746	357.141	255.340
Total	No disponible	2.478.807	3.345.778	5.007.215

La taula 6.2 mostra gràficament el nombre de documents consultats biennalment:

Taula 6.2 Documents consultats (2015, 2017, 2019)

Per tant, durant el període del que es disposa de dades (2015-2019), les consultes incrementen un 102% de mitjana. Aquest augment es produeix en tots els tipus d'arxius a excepció dels eclesiàstics. Els arxius de la Generalitat i els de l'Administració local presenten un augment del 231% i del 59% respectivament.

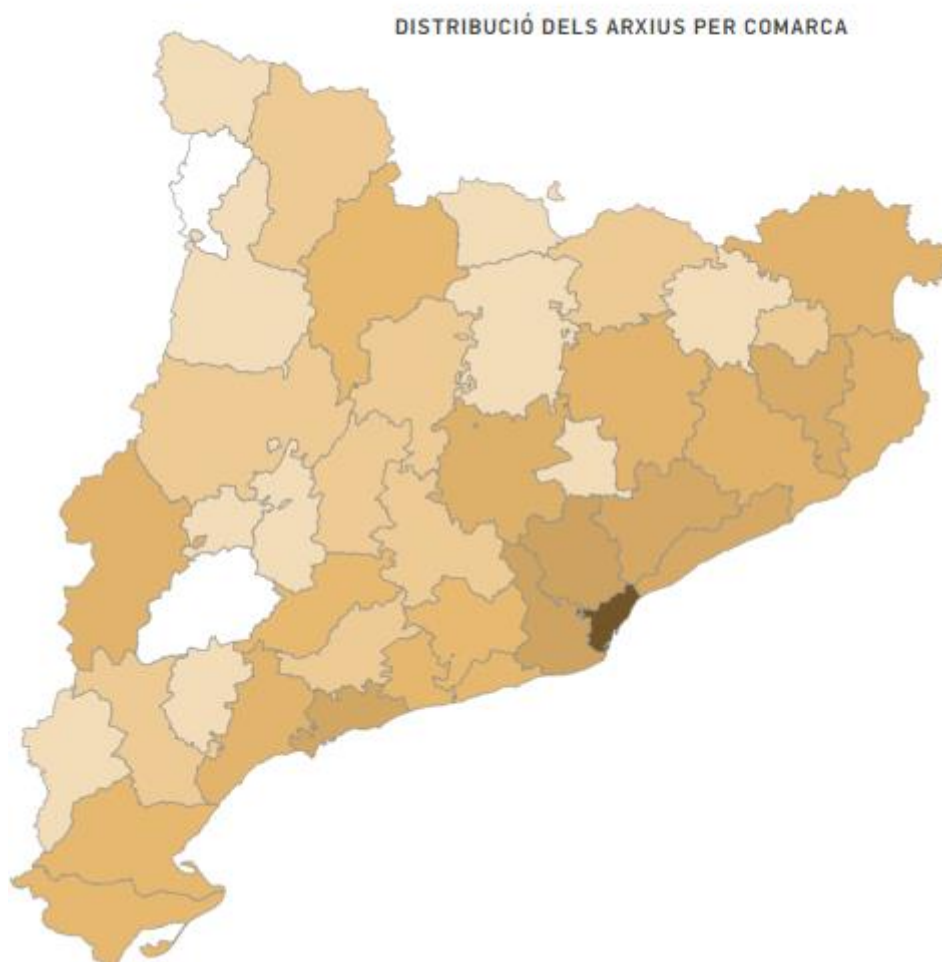
- El 79% dels arxius de Catalunya (centres i metres lineals) estan adscrits a la Generalitat. l'Administració local i l'Administració de Justícia.
- Hi ha una gran heterogeneïtat de fons especials amb múltiples formats que van des de l'audiovisual i la fotografia fins a pergamins o segells. En conjunt els fons especials han disminuït un 30,17% durant el període 2013-2019.
- La variació dels metres lineals no ha estat homogènia durant el període 2013-2019 i, tot i augmentar un 3,96% en el seu conjunt, els arxius de la Generalitat han disminuït els seus metres lineals un 17,1%, mentre que els fons notariais i de l'Estat han incrementat significativament un 17,4% i un 26,6% respectivament.
- Les consultes en el període 2015-2019 han augmentat un 35% en tots els tipus d'arxiu a excepció dels eclesiàstics.

Així doncs, el comportament dels diferents tipus d'arxiu i la seva evolució durant el període del qual es disposa de dades és heterogeni.

- **Distribució territorial dels arxius de Catalunya**

Tal i com s'observa a la taula 7.1, la distribució d'arxius no és homogènia dins el territori. Per tant El Barcelonès concentra 89 arxius, que representen el 28,52 % del total.

Taula 7.1 Distribució d'arxius per comarques

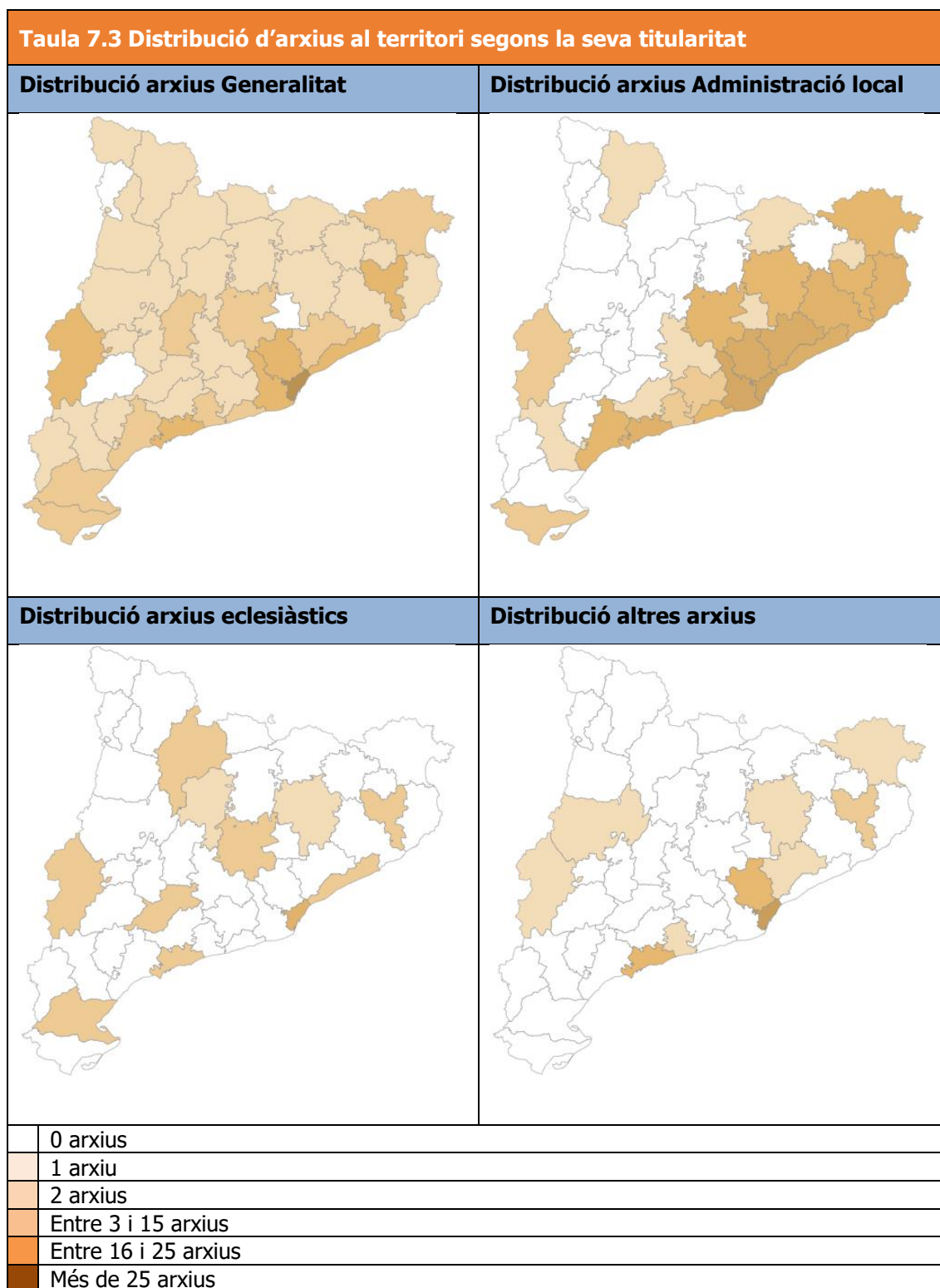

	0 arxius
	1 arxiu
	2 arxius
	Entre 3 i 15 arxius
	Entre 16 i 25 arxius
	Més de 50 arxius

La taula 7.2 mostra el nombre d'arxius per comarca i titularitat i permet analitzar en detall la distribució dels arxius del territori.

Taula 7.2 Distribució d'arxius per comarques							
Comarca	Generalitat	Estat	Adm. Local	Eclesiàstics	Altres	2019	%
Alt Camp	1		1			2	0,63%
Alt Empordà	2		5		1	8	2,50%
Alt Penedès	1		2			3	0,94%
Alt Urgell	1			2		3	0,94%
Alta Ribagorça						0	0,00%
Anoia	1		1			2	0,63%
Bages	2		6	2		10	3,13%
Baix Camp	2		5			7	2,19%
Baix Ebre	2			2		4	1,25%
Baix Empordà	1		8			9	2,81%
Baix Llobregat	4		17			21	6,56%
Baix Penedès	2		2		1	5	1,56%
Barcelonès	37	2	19	8	25	91	28,44%
Berguedà	1					1	0,31%
Cerdanya	1					1	0,31%
Conca de Barberà	1			2		3	0,94%
Garraf	2		3			5	1,56%
les Garrigues						0	0,00%
Garrotxa	1					2	0,63%
Gironès	5		6	2	2	15	4,69%
Maresme	3		11	2		16	5,00%
Moianès			1			1	0,31%
Montsià	2		2			4	1,25%
Noguera	1				1	2	0,63%
Osona	1		4	1	1	7	2,19%
Pallars Jussà	1					2	0,63%
Pallars Sobirà	1		1			2	0,63%
Pla d'Urgell	1					1	0,31%
Pla de l'Estany	1		1			2	0,63%
Priorat	1					1	0,31%
Ribera d'Ebre	1		1			2	0,63%
Ripollès	1		1			2	0,63%
Segarra	2					2	0,63%
Segrià	3		2	2	1	8	2,50%
Selva	1		8			10	3,13%
Solsonès	1			1		2	0,63%
Tarragonès	4	1	9	2	4	19	5,94%
Terra Alta	1					1	0,31%
Urgell	1					1	0,31%
Vall d'Aran						1	0,31%
Vallès Occidental	5		14		3	24	7,50%
Vallès Oriental	2		14		1	18	5,63%
Total	101	3	144	26	40	320	

La taula 7.3 mostra la distribució dels arxius segons la seva titularitat al territori:

Per tant, la distribució d'arxius al territori no és homogènia: les 10 comarques que tenen més arxius concentren el 72,81% del total, mentre que les 32 comarques restants concentren el 27,19%.

- **Recursos dels arxius de Catalunya**

Durant els darrers anys, els metres quadrats de dipòsits disponibles als arxius s'han mantingut estables a l'entorn de 200.000 m². També els metres lineals disponibles de prestatgeries instal·lades s'ha mantingut sobre la xifra d'un milió de metres lineals. En canvi, el nombre de personal s'ha vist lleugerament reforçat. Les taules i gràfic següents mostren l'evolució dels recursos disponibles als arxius durant el període 2013-2019:

Taula 8.1 Infraestructura dels arxius				
Capacitat potencial	2013	2015	2017	2019
Metres quadrats de dipòsits	195.611	182.957	200.745	237.089
Metres lineals de prestatgeries instal·lades	1.048.750	1.004.997	1.029.645	1.128.309

L'any 2019 els dipòsits dels arxius es trobaven ocupats al 79,4% i tenien de 48.909 m² disponibles per al creixement tal i com mostra la taula 8.2:

Taula 8.2 Metres quadrats als arxius (2019)			
Tipus d'arxiu	m² ocupats	m² disponibles	m² totals
Generalitat	98.640	31.006	129.646
Administració local	60.302	10.274	70.576
Eclesiàstics	11.266	2.295	13.561
Altres	17.972	5.334	23.306
Total	188.880	48.909	237.089
%	79,4%	20,6%	

Independentment del tipus d'arxiu, el percentatge de metres quadrats de dipòsit disponible se situava prop del 80-85%.

L'any 2019 les prestatgeries instal·lades als arxius es trobaven ocupades al 69,9% i tenien 2.340.197 ml disponibles per al creixement, tal com mostra la taula 8.3:

Taula 8.3 Metres lineals de prestatgeries als arxius (2019)

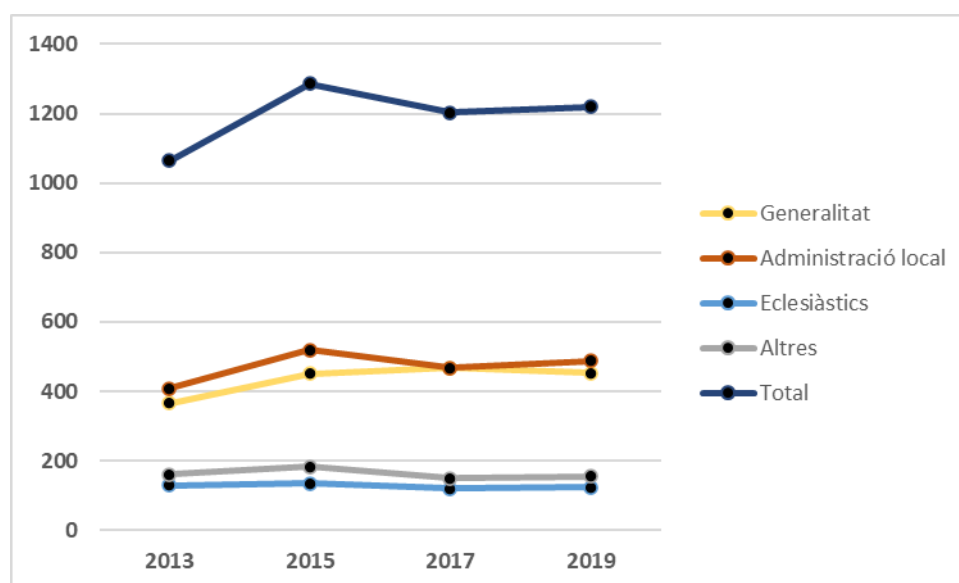
Tipus d'arxiu	ml ocupats	ml disponibles	ml totals
Generalitat	458.473	262.934	721.407
Administració local	240.833	61.850	302.683
Eclesiàstics	26.308	6.055	32.363
Altres	62.498	9.358	71.856
Total	788.112	340.197	1.128.309
%	69,9%	30,1%	

Pel fa a la plantilla de personal en els arxius pel període 2013-2019, es pot considerar estabilitzada entorn dels 1.200 professionals, tal com mostren la taula i el gràfic següents:

Taula 8.4 Personal dels arxius (2013 – 2019)

Tipus d'arxiu	2013	2015	2017	2019
Generalitat	366	451	467	452
Administració local	409	519	467	488
Eclesiàstics	129	134	120	123
Altres	160	182	150	156
Total	1.064	1.286	1.204	1.219

Taula 8.5 Evolució del personal als arxius 2013-2019

- La distribució d'arxius al territori no és homogènia: les 10 comarques que tenen més arxius concentren el 72,81% del total, mentre que les 32 comarques restants en concentren el 27,19%. Aquestes dades són coherents amb la realitat poblacional del país.
- Els metres quadrats de dipòsits disponibles als arxius es manté estable entorn dels 230.000m². L'ocupació d'aquests se situa prop del 80%, dependent del tipus arxiu.
- Els metres lineals disponibles de prestatgeries instal·lades es mantenen estables al entorn d'1.110.000 ml. L'ocupació se situa prop del 70%, en funció del tipus d'arxiu.
- El nombre de professionals dels arxius, sumant totes les categories, es manté estable entorn dels 1.200.

- **Gestió documental**

A continuació es mostren els indicadors més destacats en relació al sistema de gestió de documents.

Gairebé la meitat dels arxius disposen d'una política de gestió documental aprovada a alt nivell per la institució a la qual pertanyen, tal i com es mostra a la taula 9.1:

Taula 9.1 Arxius amb política de gestió documental		
Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	46,6%	53,4%
Administració local	40,0%	60,0%
Eclesiàstics	13,6%	86,4%
Altres	52,8%	47,2%
Total	41,8%	58,2%

La majoria d'arxius, a excepció dels eclesiàstics, inclouen la gestió de la documentació electrònica:

Taula 9.2 Arxius amb gestió de documents electrònics		
Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	82,0%	18,0%
Administració local	94,5%	5,5%
Eclesiàstics	25,0%	75,0%
Altres	68,4%	31,6%
Total	83,6%	16,4%

Els arxius de l'Administració local són els que més intervenen en la normalització en les fases d'anàlisi documental i de tramitació d'expedients, mentre que els eclesiàstics són els que menys hi intervenen:

Taula 9.3 Normalització en la gestió de documents		
Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	47,1%	52,9%
Administració local	62,2%	37,8%
Eclesiàstics	14,3%	85,7%
Altres	50,0%	50,0%
Total	52,1%	47,9%

La taula 9.4 mostra el percentatge d'arxius en què grups interdisciplinaris de caràcter transversal dins les organitzacions duen a terme la gestió documental. Són rellevants als arxius

de la Generalitat i de l'Administració local, tot i que la seva presència destaca als arxius de la Generalitat:

Taula 9.4 Grups interdisciplinaris en la gestió documental		
Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	81,4%	18,6%
Administració local	58,5%	41,5%
Eclesiàstics	9,5%	90,5%
Altres	38,2%	61,8%
Total	60,6%	39,4%

Majoritàriament els arxius no disposen d'arxiu electrònic per a documents en fase de vigència, tal i com s'observa a la taula 9.5:

Taula 9.5 Arxiu electrònic per a gestió de documentació activa		
Tipus d'arxiu	SÍ	NO
Generalitat	24,7%	75,3%
Administració local	45,9%	54,1%
Eclesiàstics	10,0%	90,0%
Altres	34,4%	65,6%
Total	34,8%	65,2%

D'entre els arxius que disposen d'arxiu electrònic per a documents en fase de vigència, dins la Generalitat la majoria usen iArxiu del Consorci d'Administració Oberta de Catalunya, mentre que en arxius vinculats a l'Administració local s'opta majoritàriament per solucions pròpies:

Taula 9.6 Arxiu electrònic		
Tipus d'arxiu	iArxiu	propi
Generalitat	58,3%	41,7%
Administració local	22,2%	77,8%
Eclesiàstics	0,0%	100,0%
Altres	36,4%	63,6%
Total	32,0%	68,0%

El volum total de documentació electrònica conservada en fase de vigència en terabytes es mostra a la taula següent:

Taula 9.7 Volum de documentació electrònica	
Tipus d'arxiu	Terabytes
Generalitat	72,7
Administració local	52,6
Eclesiàstics	2,4
Altres	7,9

Total	135,6
--------------	--------------

- En relació a la gestió electrònica dels arxius, aquells adscrits a la Generalitat i a l'Administració tenen desplegament més gran, mentre que els arxius eclesiàstics són els que tenen menys desplegades aquests tipus d'estructures.
- No hi ha una solució estandarditzada per a l'arxiu electrònic, més enllà de l'iArxiu, que fan servir l'Administració de la Generalitat i alguns arxius locals. La gran majoria d'aquests darrers no disposen d'una eina adequada.
- Els arxius de la Generalitat i de l'Administració local disposen de grups multidisciplinaris de caràcter transversal a les organitzacions per impulsar la gestió de la documentació, estructura que és majoritària als arxius adscrits a la Generalitat.

B. Comparació amb altres sistemes d'arxius

S'ha dut a terme un estudi sobre els models organitzatius dels sistemes d'arxius de vuit estats.

La taula 10 mostra la població i l'extensió territorial d'aquests estats en relació amb Catalunya:

Taula 10. Població i territori		
País	Població	Territori
Catalunya	7,5 milions	32.108 km ²
Rep. Federal d'Alemanya	83 milions	357.386 km ²
Austràlia	25,3 milions	7.693.034 km ²
Bèlgica	11,4 milions	30.668 km ²
Dinamarca	5,8 milions	42.933 km ²
Estònia	1,3 milions	45.227 km ²
França	67,3 milions	551.695 km ²
Portugal	10,2 milions	92.212 km ²
Regne Unit	66,9 milions	242.495 km ²

Els països més similars a Catalunya per població i extensió son Bèlgica, Dinamarca i Portugal. Els altres països han estat escollits per l'interès, per compaginar els dos models continental i anglosaxó o bé per les característiques del seu sistema d'arxius, que fa que es prenguin com a sistemes de referència o bé models que cal considerar.

Els ítems analitzats i comparats han estat els següents: òrgan superior dels arxius i la seva dependència en l'estructura del govern; posició dels arxius nacionals, rol en el sistema, funcions i competències; xarxes d'arxius territorials; i organització dels sistemes arxivístics nacionals.

A nivell organitzatiu, els diferents sistemes d'arxius dels països analitzats no mostren una tendència única, sinó que presenten diferents tipus d'òrgans superiors i diferents dependències orgàniques des del punt de vista polític. Tanmateix, tots els sistemes presenten com a mínim un rang de Direcció General. La taula 11 mostra l'estructura dels diferents sistemes d'arxius analitzats a nivell d'òrgan superior, càrrec de la direcció de l'òrgan superior i dependència política de l'òrgan superior:

Taula 11. Estructura política dels Sistemes d'Arxiu

País	Òrgan superior	Càrrec direcció òrgan superior	Dependència
Catalunya	Direcció General del Patrimoni Cultural	Subdirecció	Departament de Cultura
Rep. Federal d'Alemanya	Bundesarchiv	Presidència	Ministeri de Cultura i Mitjans de Comunicació
Austràlia	National Archives	Direcció General	Fiscal General (Attorney General: ministre responsable d'affers legals, seguretat pública i nacional)
Bèlgica	Archives de l'État	Direcció General	Service Public de Programmation Politique Scientifique ou Politique scientifique Fédérale (organisme que coordina les polítiques de recerca a nivell federal)
Dinamarca	Rigsarkivet (Arxius Nacionals)	Direcció General	Ministeri de Cultura
Estònia	Rahvusarhiiv (Arxius Nacionals)	Direcció General	Ministeri d'Educació i Recerca
França	Service Interministériel des Archives de France (SIAF)	Direcció General	Ministeri de Cultura
Portugal	Direção-Geral do Livro, dos Arquivos e das Bibliotecas	Direcció General	Ministeri de Cultura
Regne Unit	National Archives	Executiu en Cap	Department for Digital, Culture, Media and Sport

S'observa que cinc dels vuit països analitzats han encarregat la gestió arxivística als arxius nacionals amb rang de direcció general o superior. L'òrgan de França també és una direcció general que forma part d'un servei interministerial. En el cas de Catalunya la governança dels arxius forma part d'una direcció general que inclou altres àrees del patrimoni cultural.

Set països coincideixen en el fet de tenir els arxius dins l'estructura política i administrativa del govern. Únicament Austràlia fa dependre els arxius del fiscal general. Respecte de l'àrea del Govern, per a sis dels països analitzats correspon al Ministeri de Cultura encarregar-se dels arxius, d'acord amb el model històricament tradicional, tot i que en alguns casos les seves competències s'amplien a altres àrees.

Respecte als arxius nacionals, la taula 12 mostra les dades principals disponibles:

Taula 12. Característiques principals dels arxius nacionals

País	Arxiu Nacional	Dependències	Documents dipositats	Pressupost	Personal
Catalunya	Arxiu Nacional de Catalunya (Seu a Sant Cugat del Vallès)	1	35,970 km	2,7 M €	37
Rep. Federal d'Alemanya	Bundesarchiv (Seu a Koblenz)	8	339 km	54,6 M €	
Austràlia	National Archives (Seu a Canberra)	8		82,7 M \$	404
Bèlgica	Archives de l'État (Seu a Brussel·les)	20	344 km		269
Dinamarca	Rigsarkivet (Seu a Copenhagen)	4			250
Estònia	Rahvusarhiv (Seu a Tallinn)	4			
França	Archives Nationales (Seu a Paris)	5	362 km	15,5 M €	464
Portugal	Arquivo Nacional (Seu a Lisboa)	2			
Regne Unit	National Archives (Seu a Londres)	1		45.5 M £	539

Tal i com s'observa a la taula 12, tant a nivell de pressupost com a nivell de personal, l'Arxiu Nacional de Catalunya presenta dades netament inferiors a la resta d'arxius i no té dependències al territori.

En termes de presència al territori, la taula 13 mostra els diferents models i posa de manifest que únicament quatre països han creat una xarxa legalment reconeguda, com és el cas de Catalunya:

Taula 13. Presència dels arxius al territori

País	Divisió Territorial	Arxius Territorials
Catalunya	42 comarques	Xarxa d'Arxius Comarcals (40 centres)
Rep. Federal d'Alemanya	16 Länder	
Austràlia	6 Estats i 2 territoris	Xarxa de dependències a les capitals estatals
Bèlgica	3 comunitats lingüístiques 10 províncies Regió de Brussel·les Capital	
Dinamarca	5 regions administratives	
Estònia	15 comtats	Xarxa d'arxius departamentals
França	96 Departaments	
Portugal	18 Districtes	Xarxa d'arxius de districte
	48 comtats (Anglaterra)	
Regne Unit	6 comtats (Irlanda del Nord)	
	33 comtats (Escòcia)	
	22 Autoritats Unitàries (Gal·les)	

Quant als sistemes arxivístics estatals, en cap dels països analitzats s'observa un model similar al català, que integri l'arxiu nacional, els arxius territorials i els arxius locals com ho fa el SAC, fet que potencialment aconseguiria crear una veritable xarxa integrada i un nivell de cobertura excel·lent per a la ciutadania.

S'observen dos models a nivell de cobertura del territori:

- Arxiu nacional amb dependències territorials. El model més desenvolupat és el cas de Bèlgica, amb 6 arxius a Brussel·les (regió de Brussel·les Capital), 8 a Valònia (per 5 províncies) i uns altres 6 a Flandes (per a unes altres 5 províncies). Austràlia també segueix aquest model amb 8 dependències per a cobrir 6 Estats i 2 territoris. En diverses d'aquestes dependències l'arxiu nacional comparteix edifici amb els arxius dels estats.
- Arxiu nacional (una o diverses seus centrals) i xarxa d'arxius territorials (departaments, comtats, comarques...). Catalunya destaca pel nivell de cobertura: 40 arxius comarcals per a 42 comarques. França té una xarxa molt densa amb els arxius departamentals, que conserven més de 2400 km lineals de documentació. Portugal té també una xarxa força densa, amb 16 arxius de districte per 18 districtes.

La taula 14 mostra els sistemes arxivístics dels països analitzats on hi ha un òrgan consultiu i de coordinació del Sistema:

Taula 14. Sistemes arxivístics		
País	Xarxa Nacional	Òrgans consultius
Catalunya	Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC)	Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental
Austràlia		Consell Consultiu de l'Arxiu Nacional d'Austràlia
França		Comité Interministériel des Archives de France
Portugal	Rede DGLAB	Conseil Supérieur des Archives
Regne Unit	Archive Service Accreditation	Xarxa d'arxius de districte
		The National Archives Board National Archives' Audit & Risk Committee

L'organització dels sistemes arxivístics dels vuit països objecte d'anàlisi mostra que únicament tres tenen una xarxa d'arxius, entre els quals hi ha Catalunya, i dos més han creat òrgans consultius i participatius per a la totalitat del sistema.

Es conclou que els principals actius del Sistema d'Arxius de Catalunya, en comparació dels altres països estudiats, són: a) la seva existència i reconeixement legal; b) el funcionament regular d'òrgans de concertació i d'emissió de normativa tècnica per al conjunt d'arxius del sistema; i c) l'ampli desplegament dels arxius en tot el territori. Aquesta anàlisi és important per a poder fer la diagnosi DAFO que enumera les fortaleeses, febleses, oportunitats i amenaces.

C. Diagnosi DAFO per al Sistema d'Arxius de Catalunya

A partir de l'anàlisi dels punts anteriors i del procés participatiu es poden determinar les fortaleeses, les febleses, les amenaces i les oportunitats per als arxius de Catalunya. Aquests aspectes permetran dissenyar objectius i actuacions que serviran per a potenciar les fortaleeses, aprofitar les oportunitats, eliminar febleses i reduir les amenaces.

- **Fortaleeses dels Arxius**

Professionalitat i orientació al canvi

Els arxius són gestionats per equips professionals amb experiència, compromís i oberts al canvi. Els i les professionals dels arxius estan oberts a l'adaptació de noves eines i metodologies, així com a la col·laboració amb altres professionals i entorns, fet que els hi confereix una alta capacitat d'adaptació i desplegament de les seves funcions. Els arxivers i arxiveres han pres consciència de la transversalitat de la seva professió i de la necessitat de cooperar amb professionals d'altres àmbits.

Els arxius disposen d'equips humans amb una àmplia experiència, formats, qualificats i amb voluntat de cooperació. Coneixen els fons, la complexitat de la gestió, les tècniques i procediments de treball i tenen la capacitat d'adaptar-se als nous requeriments vinculats a l'administració electrònica i la transformació digital.

El sector professional ha demostrat una forta capacitat d'adaptació davant els grans canvis que experimenta la professió, així com de resiliència davant les crisis econòmiques i la disminució dels recursos. Malgrat tot, garanteixen a la ciutadania l'exercici del dret d'accés a la documentació i la informació continguda i gestionada als arxius.

El sector professional es caracteritza pel seu alt nivell de relació, organització i associació i per capacitat de reconèixer i afrontar els reptes.

Prestigi i autoritat dels arxius

Els arxius són institucions de referència que tenen molt clarament assumides les seves funcions com a garants de la conservació, la gestió i difusió del patrimoni i l'accés a la informació.

Els arxius manifesten una voluntat inequívoca de fer créixer els seus fons i en aquest sentit actuen com a receptors i gestors del patrimoni documental que els correspon. Així mateix, els arxius han assumit com una funció essencial la de garantir els drets de la ciutadania en matèria d'accessibilitat a la informació.

La qualitat del servei i les bones pràctiques esdevenen un eix central de l'activitat dels arxius. El nivell de satisfacció dels seus usuaris i usuàries és elevat. El creixement ininterromput d'aquests i del nombre d'activitats mostra que els arxius s'han convertit en equipaments necessaris i que s'han guanyat el respecte i la valoració positiva dels seus usuaris i usuàries i de la ciutadania en general.

L'increment de les persones usuàries i dels ingressos de fons mostren la confiança de la societat en els arxius i arxivers i arxiveres, als que consideren garants de la preservació i correcta gestió dels seus fons, independentment del seus orígens i procedències.

Patrimoni ampli i divers

El patrimoni documental aplegat pels arxius en conjunt és molt complet, té un valor patrimonial i històric excepcional, està diversificat territorialment i és representatiu de les principals èpoques històriques i expressions culturals del país.

Realitat sistèmica

La vigent Llei d'Arxius i Gestió de Documents de l'any 2001 creà i regulà el funcionament del Sistema d'Arxius de Catalunya. Malgrat les mancances en el seu desplegament, aquesta llei va situar els arxius a l'avançada internacional pel que fa al model de governança i al tipus organitzatiu. L'existència del Sistema d'Arxius de Catalunya com a eina de concertació és un dels principals valors i potencialitats de l'arxivística catalana.

Referents en avaluació documental

La Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental és un dels òrgans del SAC que ha mantingut de forma continuada la seva activitat normativa i de supervisió de l'eliminació de la documentació del conjunt del sector públic. La publicació de més de 1.000 taules d'accés i avaluació documental, el control sistemàtic de les destruccions de documents i la posada a disposició de la normativa i d'indicadors al portal de dades obertes la converteixen en un referent tècnic del SAC, tant a Catalunya com a la resta de l'Estat.

Xarxes d'arxius desplegades i àmplia cobertura al territori

Les xarxes d'arxius, impulsades pel conjunt de les Administracions (Generalitat de Catalunya, Administració de justícia, diputacions, consells comarcals, ajuntaments, universitats), així com per institucions privades, estan àmpliament desplegades per tot el territori. Catalunya disposa, doncs, d'una cobertura molt completa de serveis d'arxiu en la totalitat del territori.

Regles de descripció normalitzades

La normativa en gestió documental que impulsa el Departament de Cultura es basa en estàndards internacionals. Catalunya disposa d'una norma de descripció arxivística (NODAC) plenament assimilable als estàndards internacionals i d'un seguit de normes ISO traduïdes al català. Al mateix temps, s'està treballant en l'evolució i ampliació de la regla per adaptar-la als

nous paradigmes de la descripció del RiC-CM [Record in Context – Conceptual Model for Archival Description].

Tradició de recerca i vocació educativa

Els arxius són centres clau per a dur a terme tasques de recerca, no solament històrica, i ofereixen a les persones investigadores recursos únics per tot el territori.

Els arxius es relacionen amb les escoles, disposen d'oferta educativa i de proposen diferents iniciatives per tot el territori. Tenen interès en formar part de la innovació educativa a tots els nivells, des de l'escolar fins a l'universitari.

Àmplia formació especialitzada

En l'actualitat, a Catalunya es disposa d'una àmplia oferta de formació universitària i formació continuada especialitzades en arxivística i gestió documental.

Les Administracions tenen assumides la importància dels arxius i la gestió documental i les seves febleses

Des dels anys vuitanta del segle passat, totes les Administracions han realitzat inversions en arxius i gestió documental, han creat, mantenen i desenvolupen els seus respectius centres i xarxes. En aquest aspecte, cal destacar el lideratge de la Generalitat de Catalunya i del municipalisme a l'hora de desenvolupar les seves estructures d'arxius i gestió documental.

Les funcions que desenvolupen els arxius són executades principalment amb recursos interns, pel que fa al pressupost i al personal propi.

Rellevància dels arxius privats

Catalunya disposa d'un nombre elevat d'arxius de titularitat privada que apleguen en el seu conjunt un patrimoni ric i divers. Aquest que complementa el conservat per les institucions públiques i completa el ric patrimoni documental català.

L'Església catòlica sobresurt per la qualitat i rellevància del seu patrimoni arxivístic i disposa també d'una xarxa que abasta la totalitat del territori.

Indústria dels arxius

Els darrers anys, les administracions públiques han fomentat i donat suport a les empreses especialitzades en conservació i gestió documental, gestió de dades, digitalització i difusió dels arxius a través d'una àmplia activitat d'externalització i contractació. Aquesta activitat pública, afegida a la del sector privat, ha permès la formació d'un àmbit empresarial viu i en creixement.

Orientació social per a recollir els interessos i garantir els drets fonamentals de la ciutadania

La situació de crisi i la demanda ciutadana han contribuït a una nova sensibilitat, més social i de més atenció al conjunt del país, que pot accelerar el procés de canvi cap a un model d'arxiu compromès socialment que permeti donar resposta als interessos i a les demandes de la societat en els seus territoris d'influència respectius.

Els arxius disposen de fons, documentació i mitjans per a formar i representar la memòria col·lectiva de diferents períodes i moments històrics, per a la societat actual i les generacions futures.

Els arxius han esdevingut clau per a impulsar la cohesió social, fomentar l'educació i garantir els drets fonamentals de la ciutadania.

Voluntat de consens

El Departament de Cultura lidera el Pla d'Arxius i Gestió Documental de Catalunya i busca la participació i el consens del sector, fet que facilita la implementació i desplegament del Pla.

- **Febleses dels arxius**

Heterogeneïtat en les funcions dels arxius

Dependent de les respectives organitzacions, actualment els arxius tenen encomanades una gran heterogeneïtat de funcions i tasques, que van des de la preservació i la conservació documental tradicional fins a la gestió dels mitjans audiovisuals i els documents electrònics, sense oblidar les activitats culturals, l'accés a les dades i la transparència. Aquest ampli ventall fa confluïr en els equipaments la necessitat de comptar amb infraestructures, recursos, mètodes de treball i perfils professionals diferents. Gestionar un arxiu complex requereix la coordinació entre tots.

Davant d'aquesta situació, els arxius no disposen de suficient personal amb la formació necessària ni dels equips adients per donar resposta a totes les seves funcions. Tampoc no disposen dels mitjans per a gestionar situacions complexes i aquest fet limita la seva capacitat d'actuació. L'arxivística està evolucionant cap a una dimensió multidisciplinària i manca capacitat tecnològica i formació per donar suport a aquesta nova realitat.

Orientació estratègica poc definida

Els arxius no han incorporat encara plenament en la seva gestió ordinària la planificació estratègica de les seves necessitats i objectius a mig i llarg termini, com tampoc l'avaluació dels resultats i l'impacte de les seves activitats.

Aquesta mancança es trasllada igualment al conjunt del sistema, en el qual no s'observa que s'hagi potenciat el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, que seria l'òrgan que hauria

d'acordar la visió i orientació estratègica que guii l'acció de les diferents administracions, institucions i entitats titulars d'arxius i centres d'arxiu.

Manca de visibilitat i feblesa dels òrgans de direcció del Sistema

En aquest moment, el Sistema d'Arxius de Catalunya no disposa d'un òrgan amb una bona posició, especialitzat i amb prestigi i rang suficients per exercir el lideratge. La no continuïtat de la Subdirecció General d'Arxius i Gestió Documental ha estroncat les polítiques en aquesta matèria.

Així mateix, no s'ha potenciat suficientment el Consell Nacional d'Arxius de Catalunya i els altres òrgans de concertació del sistema.

Aquesta realitat, unida a la diversitat d'administracions que són titulars dels arxius, genera una manca d'acció estratègica i coordinació.

Desconeixement i pèrdua d'experiència i talent

Les bones pràctiques i experiències acumulades pels centres d'arxiu en diferents àmbits d'acció comuna –presència internacional, digitalització, gestió de col·leccions fotogràfiques, restauració, activitats educatives, memòria històrica– no es comparteixen de manera eficaç en benefici del conjunt del Sistema.

En l'actualitat no estan identificats, reconeguts ni afavorits els arxius que destaquen pel seu nivell d'excel·lència, sigui per la gestió de l'equipament o del recursos, o bé per l'execució de programes i projectes determinats.

Professionals dels arxius administratius de la Generalitat passen a places vinculades als serveis d'organització on troben millors condicions salarials que a les places d'arxiu i gestió documental.

Limitacions de l'Arxiu Nacional de Catalunya

Per les seves activitats, presència i recursos disponibles, l'Arxiu Nacional de Catalunya es considera una institució de referència en la conservació, tractament del patrimoni documental i en l'acció educativa.

Tot i això, la disminució dels recursos i de la capacitat dels dipòsits els darrers anys qüestiona greument el seu potencial de creixement.

L'Arxiu Nacional de Catalunya és en l'actualitat una institució sense capacitat d'incidència en la resta d'arxius històrics i administratius de la Generalitat de Catalunya i no té assignada cap funció específica en el conjunt del Sistema.

Incoherències i contradiccions en el desplegament territorial dels arxius

Les xarxes d'arxius que operen al territori i que depenen d'Administracions diferents no col·laboren. Aquesta situació té conseqüències greus en el suport que s'ha de donar als arxius

municipals i de manera especial a la gestió documental en l'actual transició a l'Administració digital.

Mitjans de control i avaluació poc efectius

El Sistema d'Arxius de Catalunya no disposa d'un mitjà fàcil, eficaç i segur de recollida de les dades sobre la situació i l'activitat dels arxius com a punt de partida bàsic del coneixement, seguiment i avaluació del conjunt del Sistema.

No s'ha desenvolupat el recurs més bàsic, el Registre d'Arxius de Catalunya, entès com una eina de cens i control i, alhora, d'observació i seguiment.

No es disposa de normativa tècnica ni indicadors clars sobre les dimensions i característiques dels equipaments i plantilles de personal dels arxius.

La direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya no ha desenvolupat l'acció inspectora.

Arxius febles degut a la disminució dels recursos humans i econòmics

El arxius tenen diversitat de funcions i múltiples càrregues de feina. Molts arxius són massa febles per poder acomplir adequadament totes les funcions encomanades. La manca de recursos econòmics i humans és un problema estructural, no circumstancial, que la crisi econòmica ha reblat. Aquest és el problema més greu que tenen actualment els arxius, tal com s'ha manifestat en les taules de participació i en les opinions de les persones expertes.

Dificultat en l'adaptació al paradigma digital: Administració electrònica, digitalització, noves tecnologies i innovació

El paradigma digital vehiculat a l'Administració electrònica i la incorporació de noves eines i estàndards digitals per digitalitzar, difondre o emmagatzemar documents, no s'ha incorporat plenament als arxius.

Manquen recursos i una acció coordinada entre les diferents Administracions. Així doncs, els arxius vinculats a diferents Administracions han d'implementar les seves pròpies estratègies d'adaptació a l'Administració electrònica i preservació digital.

Atenció insuficient als nous suports documentals del segle XX

Els arxius històrics no dediquen prou atenció i recursos als arxius audiovisuals i als arxius de memòria oral. Aquests formats estan insuficientment inclosos en els programes de descripció, digitalització i difusió en línia.

Manca d'inclusió efectiva dels arxius privats al sistema

En el conjunt del sistema, els arxius de titularitat privada no tenen el protagonisme, la influència i els recursos que es mereixen per la quantitat i qualitat del patrimoni documental

que custodien. Alhora, hi ha la percepció que el desplegament de les competències del sistema es traduiria en una pèrdua de la seva autonomia.

Els arxius eclesiàstics, que apleguen bona part dels documents més antics de la història de Catalunya i que fan un esforç notable de conservació i manteniment, no tenen unes línies estratègiques de concertació i suport per part de la direcció del sistema, la qual cosa minva l'eficàcia dels ajuts que reben de la Generalitat de Catalunya.

Acció internacional dèbil

Els arxius tenen poca projecció internacional. L'augment de la vinculació internacional permet millorar la visibilitat i alhora és un indicador d'excel·lència. El arxius s'han de projectar més enllà de l'entorn i participar en projectes de dimensió europea, així com estar representats en tots aquells organismes internacionals on sigui possible.

La projecció internacional no ha estat una prioritat de la majoria d'arxius ni de la direcció del sistema.

Arxius poc visibles

Els arxius no tenen els nivells de visibilitat d'altres institucions culturals i han de potenciar el seu vesant social. Tot i que aquest fet està acceptat i s'assumeix entre els arxivers i arxiveres, aquesta funció encara no forma part de les activitats habituals de molts arxius, sigui per les dificultats de concreció, per l'aplicació problemàtica del dret d'accés, la protecció de dades i les lleis de transparència o per la manca de mitjans que la facin possible.

Els serveis web, la presència a les xarxes socials i els cercadors són manifestament millorables.

La participació de la ciutadania en la definició de les col·leccions i de les activitats és baixa. Els arxius no coneixen de manera sistematitzada els públics i no ofereixen productes específics als diferents perfils d'usuaris.

Existeixen notables diferències en el sector públic i privat en relació a la ubicació de l'arxiu o servei d'arxiu en l'estructura de la organització. D'altra banda, hi ha un debat sobre la conveniència de mantenir l'arxiu en a l'àrea de cultura.

La visibilitat insuficient dels arxius es reflexa en la valoració que d'ells en fan les organitzacions i Administracions a les que pertanyen i els recursos que hi dediquen. Els i les titulars dels arxius a vegades no són prou conscients del paper que tenen en la gestió i la divulgació del patrimoni cultural i en el disseny i control del cicle de vida de la documentació.

Mapa d'arxius atomitzat

El Barcelonès amb un 28,98 % dels arxius de Catalunya, és amb diferència la comarca amb més arxius. La resta del territori es mostra molt atomitzat, oscil·lant entre el 7'01 de El Vallès Oriental i el 0 % de Les Garrigues.

Aquesta atomització enriqueix per una banda el territori, però per l'altra obliga a una acció de coordinació entre Administracions molt elevada per poder gestionar de forma correcta els recursos i donar suport a totes les funcions que han de desenvolupar els arxius.

Política d'adquisicions no acordada

La política d'adquisicions de fons, col·leccions i documents d'arxiu no està definida ni coordinada a nivell de les administracions titulars d'arxius i xarxes d'arxius, cosa que provoca disfuncions, increment de preus i pèrdua d'eficàcia. Aquesta situació ha provocat la sortida de fons documentals rellevants del territori de Catalunya.

Canvis culturals, socials i la tendència a la immediatesa

Els nous hàbits vinculats a les noves tecnologies i mitjans de comunicació social, així com el desplegament de l'Administració electrònica, han augmentat la pressió creixent sobre els arxius a l'hora de disposar i donar accés al seus fons i documentació. Els arxius s'han vist abocats adonar resposta a curt termini i a la gestió immediata, fet que ha limitat els recursos per altres activitats, com ara la conservació i la preservació.

- **Oportunitats dels arxius**

Adquirir centralitat en la gestió documental de les dades, la informació i la transparència

El arxiu són institucions que tenen credibilitat gràcies al treball rigorós, garanteixen la vigència i el control de tot el cicle de vida de la documentació i gaudeixen d'una percepció positiva de les persones usuàries, que els valoren com a garants de l'accés a la documentació. Davant del canvi de paradigma i les noves realitats en la generació, l'emmagatzematge i la preservació de les dades i la informació, els arxius poden tenir un rol central i transversal sempre que es coordinin amb diferents departaments i òrgans per a garantir la seva missió i l'exercici dels drets fonamentals de la ciutadania.

Els arxius tenen l'oportunitat de convertir-se en el servei fonamental de gestió i accés a la documentació, la informació i les dades que custodien les administracions Públiques i les empreses.

Internacionalització i cooperació internacional

La internacionalització i la cooperació internacional són una oportunitat pels arxius que els ha de permetre la millora de la formació i l'experiència professional, el contrast dels mètodes de treball, la difusió del patrimoni documental que conserven i la seva presència a l'exterior.

L'acció internacional dels arxius és una oportunitat per donar a conèixer la història, la cultura i la societat catalanes al món. La recuperació i manteniment de la memòria de Catalunya a

l'exterior ha de permetre visualitzar i conservar parts de la història i, alhora, donar més visibilitat i presència als arxius tant a escala nacional com internacional.

Creixement de públic i proximitat

La generació de continguts d'interès per a la ciutadania, tot gestionant els interessos i els requeriments que aquesta pugui tenir, són un potencial de creixement i atracció dels arxius.

D'altra banda, el rigor i la capacitat de processar i preservar la informació i les dades de moments i situacions que en el futur seran motiu d'estudi són un punt clau de la funció dels arxius que generaran una millor posició envers la ciutadania.

Interacció amb altres sistemes i agents del món cultural

El canvi digital i la demanda social de productes integrats, són una oportunitat per als arxius d'anar més enllà de la compartimentació tradicional de la gestió cultural. El futur està en la cooperació i l'establiment d'aliances amb biblioteques, museus, centres d'interpretació i altres institucions culturals per a la preservació, intercanvi d'informació i difusió del patrimoni comú del passat, present i futur.

Digitalització i creació d'arxius virtuals

El futur dels arxius està en la digitalització de la documentació que conserven, d'acord amb un pla que estableixi les prioritats i els procediments, amb el doble objectiu de contribuir a la seva conservació i d'impulsar una activitat potent de difusió a partir de les dades estructurades dels documents.

L'amplia implantació d'arxius en tot el territori amb la capacitat de generar continguts d'interès als seus entorns, així com la possibilitat de millorar la coordinació entre administracions per a gestionar de forma més sistemàtica els fons documentals, ha de permetre la virtualització dels arxius amb independència del lloc de conservació i de la titularitat. La creació d'arxius virtual ha de permetre la generació de productes coherents i l'ampliació de les possibilitats d'accés als fons documentals i la informació que contenen des d'un únic punt de consulta.

Més vinculació amb la indústria dels arxius

Els arxius i la indústria dels arxius tenen un ampli potencial de creixement pel que fa al foment d'activitats de recerca i al desenvolupament de nous productes i solucions en els àmbits de la gestió documental, la conservació, la digitalització, la lectura dels documents, la creació d'arxius i col·leccions virtuals i la generació de productes culturals, entre d'altres..

Aquestes oportunitats han de permetre l'accés a nous fons de finançament pels arxius, unides a un augment dels fons estructurals dels arxius.

Potenciació dels estudis i de la formació en arxivística

El treball en els arxius ha evolucionat cap a la diversificació i multidisciplinarietat, fet que ha generat la necessitat de disposar de nous perfils i ofereix l'oportunitat de consolidar i ampliar els estudis i la formació permanent dels i les professionals presents i futurs. Les necessitats de formació poden establir vincles de col·laboració estables entre les administracions titulars dels arxius, els centres docents i la indústria dels arxius.

Generació de coneixement

Els arxivers i arxiveres estan preparats per incidir en la recerca dels seus àmbits de coneixement i per establir les bases teòriques de la professió.

L'experiència i el punt de vista dels arxivers i arxiveres pot aportar coneixement rellevant a la reflexió i anàlisi de molts aspectes de la societat digital i de la informació i és un actiu que cal tenir en compte en els programes i projectes de recerca que es desenvolupen en els sectors públic i privat.

- **Amenaces dels arxius**

Allunyament dels arxius i dels arxivers i arxiveres en la societat digital

Empesos per la manca de suport, reconeixement i recursos, els arxius poden renunciar a tenir la seva part de presència, influència i protagonisme en els canvis que experimenta la societat en tots els nivells i refugiar-se en visions anacròniques que els conduirien a la irrellevància i l'ostracisme. Els arxivers i arxiveres es poden tancar a la transversalitat de la professió i abandonar els aspectes relacionats amb la transparència i la gestió de dades, entre d'altres.

Tant a l'interior de les administracions públiques com a les empreses privades, i en el conjunt de la societat, els arxius i els arxivers i arxiveres poden perdre capacitat d'influència i presència real en tot el que està relacionat amb l'Administració digital, la gestió i conservació de dades i la societat de la informació, fet que pot provocar la pèrdua de control dels processos relacionats amb la gestió documental i l'Administració electrònica.

Indefinició de la professió

La manca de definició exacta de les funcions i tasques que corresponen als arxivers i arxiveres es tradueix en la dificultat d'adaptar-se als entorns professionals dinàmics i en canvi. Les Administracions mantenen la rigidesa en l'accés als cossos respectius i en el sector privat no es tenen, en moltes ocasions, interioritzades les funcions i tasques dels arxivers i arxiveres. Aquest fet provoca l'amenaça real de dissolució de la professió i la impossibilitat dels arxivers i arxiveres de poder tenir el dret a una carrera professional efectiva. S'està produint, cada cop més, una separació entre les aspiracions professionals del col·lectiu i la realitat de l'exercici professional.

Manca d'estudis de grau

La manca d'estudis de grau específics, unida a les necessitats de formació permanent dels i de les professionals per afrontar els canvis amb èxit, pot produir un desequilibri entre formació i praxi professional. Així doncs, cal coordinació entre les demandes del sector i les universitats per a adequar l'oferta formativa a les necessitats de la professió.

Els arxivers i arxiveres no disposen d'un grau universitari propi que els permeti un accés homogeni als cossos de les administracions públiques. Tampoc no es dona una homogeneïtat a les diferents Administracions, fet que limita la mobilitat entre arxius i institucions.

Carrera professional poc clara

Places i llocs de treball destinats als arxius són ocupats moltes vegades per personal tècnic amb qualificació i estudis insuficients. Per contra, al sector privat es produeixen contractacions d'arxivers i arxiveres per a llocs de treball amb denominació i continguts que no es corresponen amb el concepte tradicional de la professió

La necessitat de nous perfils professionals per donar resposta a les funcions dels arxius no s'ha vist traslladada de forma clara a la formació i a la gestió del personal que fan les administracions.

Intervenció de les administracions i pèrdua d'autonomia dels arxivers i arxiveres

La dinàmica interna en el funcionament i la visió que les Administracions i sector privat poden tenir de les tasques professionals que es duen a terme en els arxius i als departaments i òrgans encarregats de la gestió documental poden acabar limitant l'autonomia i la capacitat d'acció dels arxivers i arxiveres, pel fet que són vistos exclusivament com a persones treballadores de les organitzacions i no com a professionals independents i prestigiosos al servei de la ciutadania. A vegades, la coadscripció d'arxius a diferents Administracions afecta el desenvolupament correcte dels arxius.

Precarietat professional

La manca d'estabilització, renovació i ampliació de les plantilles, unida a l'externalització de tasques, ha produït una situació en què el mercat de treball ofereix majoritàriament llocs de treball no estables i precaris, i persones amb formació es veuen obligades a optar per feines no relacionades amb el seu perfil, per sota del seu nivell o bé amb molta discontinuïtat contractual.

Dependència i caiguda del finançament públic

El context econòmic és una amenaça real per als arxius, que no han desenvolupat, o ho fan incipientment, programes de mecenatge i tampoc han diversificat les fonts de finançament. Això fa que depenen íntegrament dels pressupostos públics. Fins i tot molts arxius privats requereixen aportacions públiques per a sostenir l'equipament i les activitats.

L'encavalcament de crisis i situacions d'emergència provocades per diverses raons, tant sanitàries com polítiques i econòmiques, condiona a curt i mig termini la recuperació pressupostària i produeix una afectació dels recursos destinats a la cultura en general i als arxius en particular.

Els nivells de dèficit i de deute públic de les administracions públiques i la prioritització dels pressupostos públics cap a les necessitats socials, sanitàries i de recuperació de l'activitat econòmica produeixen una caiguda dels fons públics relacionats amb les funcions dels arxius.

Manca de coordinació entre administracions

L'actual estructura política i administrativa catalana amb la presència de diferents Administracions que exerceixen funcions en l'àmbit dels arxius i la gestió documental, juntament amb la manca de voluntat política, provoca una notable absència de coordinació entre els diferents actors del Sistema d'Arxius de Catalunya més enllà de projectes puntuals.

Els responsables de la gestió arxivística i documental de les diferents Administracions tenen poca capacitat d'incidència en les polítiques generals de les pròpies institucions i no estan convenientment representats en els organismes responsables de la presa de decisions d'aspectes que condicionen la feina i funció dels arxius.

Així, l'impuls que les diferents administracions donen als arxius i a les xarxes d'arxiu no s'han traduït en una acció decidida d'acord, coordinació i generació de recursos compartits. El futur del Sistema d'Arxius de Catalunya està i depèn de la capacitat de concertació i coordinació dels seus components.

Fortaleses	Febleses
<i>Professionalitat i orientació al canvi</i>	<i>Heterogeneïtat en les funcions dels arxius</i>
<i>Prestigi i autoritat dels arxius</i>	<i>Orientació estratègica poc definida</i>
<i>Patrimoni ampli i divers</i>	<i>Manca de visibilitat i feblesa dels òrgans de direcció del sistema</i>
<i>Realitat sistèmica</i>	<i>Desconeixement i pèrdua d'experiència i talent</i>
<i>Referents en avaluació documental</i>	<i>Limitacions de l'Arxiu Nacional de Catalunya</i>
<i>Xarxes d'arxius desplegades i àmplia cobertura al territori</i>	<i>Incoherències i contradiccions en el desplegament territorial dels arxius</i>
<i>Regles de descripció normalitzades</i>	<i>Mitjans de control i avaluació poc efectius de la realitat i activitats dels arxius</i>
<i>Tradició de recerca i vocació educativa</i>	
<i>Àmplia formació especialitzada</i>	

Les administracions tenen assumides la importància dels arxius i la gestió documental i les seves febleses

Rellevància dels arxius privats

Indústria dels arxius

Orientació social per a recollir els interessos i garantir els drets fonamentals de la ciutadania

Voluntat de consens

Arxius febles per la disminució dels recursos humans i econòmics

Dificultat en l'adaptació al paradigma digital: Administració electrònica, digitalització, noves tecnologies i innovació

Insuficient atenció als nous suports documentals del segle XX

Manca d'inclusió efectiva dels arxius privats en el sistema

Acció internacional dèbil

Arxius poc visibles

Mapa d'arxius atomitzat

Política d'adquisicions no coordinada

Accessibilitat i proximitat a la ciutadania

Canvis culturals, socials i la tendència a la immediatesa

Oportunitats

Adquirir centralitat en la gestió documental de les dades, la informació i la transparència

Internacionalització i cooperació internacional

Creixement de públic i proximitat

Interacció amb altres sistemes i agents del món cultural

Digitalització i creació d'arxius virtuals

Més vinculació amb la indústria dels arxius

Potenciació dels estudis i de la formació en arxivística

Generació de coneixement

Amenaces

Allunyament dels arxius i dels arxiviers i arxiveres en la societat digital

Indefinició de la professió

Manca d'estudis de grau i carrera professional poc clara

Intervenció de les Administracions i pèrdua d'autonomia dels arxiviers i arxiveres

Precarietat professional

Dependència i caiguda del finançament públic

Manca de coordinació entre administracions

2. Arxius 2030, una estratègia nacional

A. Missió

El Sistema d'Arxius de Catalunya és el model d'organització, coordinació i suport de què s'ha dotat els arxius per a realitzar les seves funcions. En el moment present de canvi de paradigma, els arxius són serveis públics essencials en els àmbits de conservació del patrimoni i la memòria del país, la gestió documental, l'arxiu electrònic, l'obertura a la societat, la generació de coneixement, la gestió de les dades i la garantia de l'exercici dels drets fonamentals d'accés a la informació i la transparència. El Sistema d'Arxius de Catalunya està fundat sobre els principis de cooperació, equitat, compartició del coneixement i concertació dels recursos comuns al conjunt dels i les agents del sistema.

B. Visió 2030

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** és l'eina que ha desenvolupat el Govern per fer possible que els arxius i els seus professionals puguin adaptar-se al canvi de paradigma resultant de l'avenç tecnològic (la transformació digital, la intel·ligència artificial) i els canvis que aquest provoca a nivell jurídic en els àmbits del Patrimoni, l'Administració oberta, l'apoderament i l'adquisició de nous drets de la ciutadania.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** aspira a augmentar la rellevància dels arxius i els seus professionals a l'interior de les organitzacions públiques i privades i en el conjunt de la societat.

La Generalitat de Catalunya proposa una visió de futur emergida del debat i la reflexió duts a terme en el procés participatiu realitzat en dues fases amb professionals dels arxius, persones expertes, empreses i associacions del sector.

La visió expressa una ambició i un propòsit compartits pel Govern i pel sector.

El 2030...

Els arxius de Catalunya preservaran el patrimoni i la memòria del país i seran un element clau de l'Administració digital, les dades obertes i la transparència. Aportaran coneixement, participaran en la recerca, realitzaran activitats culturals i educatives i obriran plenament els seus fons documentals a la ciutadania aprofitant les oportunitats que ofereixen els canvis tecnològics i la revolució digital. Els arxius seran garants dels drets d'accés a la informació i la transparència i de la correcta gestió i explotació de les dades. Amb les seves activitats, els arxius afavoriran la cultura, l'esperit crític, la cohesió social i el creixement econòmic. Projectaran Catalunya al món i mostraran el món a Catalunya. Seran ben valorats per àmplies capes de la societat, que els consideraran rellevants i necessaris.

Els i les professionals dels arxius seran plenament conscients de la transversalitat de la seva professió i del valor d'aquesta com a servei públic.

Els i les agents del Sistema d'Arxius de Catalunya hauran assumit una cultura de cooperació i concertació.

Els arxius privats i les empreses del sector seran agents actius del Sistema d'Arxius de Catalunya i afavoriran les sinergies entre els sectors públic i privat.

El **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** haurà assolit aquest escenari si es resolen els reptes que es plantegen als arxius i es detallen a continuació.

Planificació, lideratge i gestió

El 2030 els arxius...

- Tindran present la seva missió i actuaran aplicant i avaluant la seva estratègia, que inclou: la gestió dels fons i col·leccions, la gestió documental en l'Administració digital, l'accés i la gestió de les dades, la transparència, la planificació de les seves activitats, el coneixement dels perfils d'usuaris/àries i la innovació organitzativa.
- Seran diversos, portaran a terme més funcions en sintonia amb l'entorn i les necessitats de l'Administració i la ciutadania i disposaran d'uns estàndards de qualitat i de rendiment més exigents.
- Disposaran dels recursos i l'autonomia suficients per a desenvolupar les seves funcions.
- Seran gestionats per direccions estratègiques que sabran alinear i utilitzar els actius i els recursos per avançar en les seves missions i gestionar el canvi.
- Seran creatius i emprenedors per ampliar i diversificar el seu finançament, assajant nous models de gestió, de col·laboració amb la indústria dels arxius i treballant formes de generació d'ingressos.
- Hauran culminat amb èxit la transició plena a l'arxiu digital i seran capaços de treballar en entorns d'intel·ligència artificial.
- Tindran el suport del Sistema d'Arxius de Catalunya, el qual, com a model d'organització, s'adaptarà a la realitat diversa i canviant. El sistema disposarà d'un lideratge visible i haurà reforçat els instruments d'informació, concertació i suport.
- Les diferents administracions es coordinaran per garantir les funcions i els recursos dels arxius en tot el territori. Hi haurà un model acordat de suport al món local que impliqui els arxius municipals, els arxius comarcals i els serveis i xarxes de les diputacions.
- Hi haurà un repositori compartit de coneixements, expertesa i recursos en xarxa distribuïts pel territori que permetrà als arxius i als i les professionals poder disposar dels mitjans necessaris per dur a terme les seves funcions.
- Els arxius estaran presents en entorns internacionals i hi haurà una estratègia definida per projectar els arxius a l'exterior.
- La Generalitat de Catalunya unificarà en el marc de la futura Llei d'Arxius i Gestió de Documents la gestió dels seus arxius i la gestió documental en un òrgan directiu que, alhora, assumirà el lideratge i l'impuls del Sistema d'Arxius de Catalunya. L'estructura

organitzativa d'aquest òrgan s'adaptarà a les competències de diversa naturalesa que té encomanades.

- La Generalitat de Catalunya mantindrà els arxius dins l'àrea de Cultura, alhora que reforçarà la transversalitat i la interlocució amb tots els i les agents implicats, particularment, amb els responsables de l'Administració digital, l'Administració oberta, les administracions públiques, la protecció de dades personals, la memòria democràtica, la transparència i l'accés a la informació. Es garantirà la integració dels i les responsables dels arxius i dels arxivers i arxiveres en els òrgans, comissions i grups de treball que pertoquin.

Fons i patrimoni

El 2030 els arxius...

- Conservaran, gestionaran i tutelaran el patrimoni documental català abastant totes les èpoques, institucions, persones, grups, formats i suports documentals. Els arxius conservaran i actualitzaran la memòria i memòries del país i dels seus habitants al llarg del temps.
- Hauran integrat en els seus fons els documents gràfics, fotogràfics, audiovisuals, efímers, de memòria oral, magnètics i digitals per oferir una memòria completa del país i dels seus territoris.
- Detectaran els buits que hi hagi als seus fons i col·leccions i activaran polítiques per a esmenar-los.
- Disposaran d'una estratègia de preservació de la documentació nascuda en format digital, amb instruments que permetin la seva gestió al llarg del cicle de vida, en garanteixin l'autenticitat i incorporin estàndards segurs de preservació i manteniment.
- Tindran un grau elevat de coneixement dels seus fons, que estaran convenientment estudiats, contextualitzats, descrits i explotats segons els estàndards homologats internacionalment.
- Seran capaços d'oferir a les persones usuàries conjunts coherents de dades autèntiques i estructurades.
- Disposaran d'una política d'adquisicions proactiva i consensuada entre tots els i les agents del Sistema que tindrà en compte les necessitats de creixement dels seus fons, els recursos públics disponibles, les demandes de la ciutadania i l'interès general.
- Hauran restaurat i digitalitzat els fons i documents més rellevants i aquells amb més risc, d'acord amb una planificació ben definida.
- Tindran definits els fons més importants de cada període, àrea temàtica i àmbit territorial. Hi haurà un catàleg únic que definirà els fons més rellevants a nivell de país i dels seus territoris.
- Ampliaran els fons disponibles en format digital i crearan de forma mancomunada un arxiu virtual accessible des d'un portal únic.

- Les condicions dels equipaments, la conservació preventiva, restauració i seguretat estaran d'acord amb els estàndards i condicions internacionals més exigents.

Educació i recerca

El 2030 els arxius...

- Tindran els fons totalment accessibles, físicament o digitalment. La ciutadania, la comunitat científica, l'educativa i altres grups els utilitzaran d'una manera més activa i recurrent.
- Seran centres de coneixement i de debat. Contribuiran amb els seus fons i activitats a abordar els grans reptes socials, ambientals i culturals de cada moment.
- S'implicaran en programes de recerca i impulsaran la investigació dels seus fons.
- Veuran en la promoció de l'educació un eix central de la seva activitat, s'obriran a les comunitats educatives del seu entorn i donaran suport als mètodes i models d'aprenentatge innovadors i adaptats a les necessitats i demandes de la ciutadania.
- Generaran activitats i oportunitats de recerca i aprenentatges per a diferents públics, partint del coneixement de les necessitats i les motivacions dels diferents tipus d'usuaris/àries.

Dimensió social i usuaris/àries

El 2030 els arxius...

- Oferiran a les persones usuàries cercadors potents per a la recerca de fons, documents i productes dels arxius, que seran accessibles universalment en xarxa i amb un portal únic.
- Coneixeran els diferents perfils d'usuaris/àries i disposaran de productes i activitats que cerquin nous públics i s'adaptin al llenguatge natural.
- Inclouran la complexitat i la diversitat social i cultural en les seves estratègies comunicatives, i posaran a disposició de la ciutadania fons i informació rellevants segons els seus interessos.
- Presentaran narratives actualitzades que reflectiran el conjunt de la societat en la seva diversitat, incorporant-hi mirades i experiències de col·lectius minoritaris, marginats i poc representats.
- Treballaran amb col·lectius, associacions i usuaris/àries per tenir-los en compte a l'hora de planificar, dissenyar i presentar el contingut dels fons i la informació disponible.
- S'implicaran en la vida pública i cultural dels seus entorns, enriqueiran la vida de la comunitat local i reforçaran el seu vincle amb la societat.
- Col·laboraran regularment amb altres equipaments culturals, amb el turisme i les indústries creatives.

Comunicació

El 2030 els arxius...

- Tindran incorporada la comunicació en el marc estratègic de l'arxiu. Cercaran la col·laboració de professionals de la comunicació i el màrqueting.
- Disposaran de major capacitat comunicativa i es relacionaran amb la ciutadania de manera eficaç. Aplicaran estratègies de relació amb els públics a través de sistemes oberts d'interacció.
- Hauran dut a terme campanyes de difusió de les funcions dels arxius que afavoreixin el coneixement i la valoració social, tant entre la ciutadania com dins de les organitzacions.
- Utilitzaran tots els canals de comunicació possibles i pertinents, des de la relació personal en la proximitat fins a les xarxes socials, passant pels mitjans de comunicació convencionals.

Formació i equips professionals

El 2030...

- Els arxius seran entorns atractius per treballar, perquè encoratjaran la creativitat, la innovació, el rigor i l'excel·lència i oferiran oportunitats als i les professionals i les empreses. L'entorn de treball integrarà la interdisciplinarietat, la col·laboració i el treball en xarxa.
- Els arxius esdevindran centres atractius de formació a través de beques, pràctiques curriculars i estades de professionals d'altres centres.
- El perfil i la carrera professional d'arxivística estarà definit en totes les Administracions.
- Els estudis de grau i postgrau estaran adaptats a les demandes i necessitats dels arxius i es mantindrà un vincle estret amb les universitats.
- Hi haurà un mapa de formació continuada amb plans participats pels diferents agents implicats, que permetrà la formació permanent dels i les professionals. El model formatiu serà un model en xarxa per aprendre de forma cooperativa i compartir recursos, coneixements i experteses, amb el suport de les administracions, les empreses i les associacions professionals.
- Es reduirà la precarietat de la professió a través del foment de contractes estables i s'adaptaran les plantilles a les necessitats dels arxius. Es prendran les mesures perquè les condicions salarials dels i les professionals externalitzats s'equiparin a les del sector públic.
- Les Administracions hauran elaborat un catàleg de tasques estratègiques que han de ser efectuades directament pel personal adscrit als arxius.

- Es promourà la interacció amb el sector privat i els arxius privats per potenciar la inclusió de professionals de l'arxivística fora de l'entorn públic i reduir l'intrusisme d'altres professions.

La indústria dels arxius

El 2030...

- La indústria dels arxius es desenvoluparà des de la base d'un Clúster que permeti l'atracció d'empreses, la generació de nous productes i serveis arxivístics, noves formes de finançament i que millori la visibilitat, la posició i la projecció dels fons dels arxius.
- Es desplegaran sistemes de dades obertes i la seva reutilització per fomentar el desenvolupament del teixit empresarial.
- Les licitacions i els procediments d'avaluació de proveïdors, així com les estratègies de contractació estaran coordinades entre Administracions i arxius per garantir un millor funcionament de la contractació pública i potenciar la indústria dels arxius i els seus productes i serveis associats.
- Les administracions desenvoluparan un catàleg de treballs i serveis objecte d'externalització regular, disposaran de plecs de clàusules coherents i de criteris objectius de valoració econòmica.

C. Principis i criteris d'actuació

La Generalitat de Catalunya actuarà seguint els principis i els criteris següents:

1 DRETS FONAMENTALS DE LA CIUTADANIA

El gaudi del patrimoni documental i l'accés a la informació continguda en els arxius són drets fonamentals la ciutadania.

2 UNIVERSALITAT DE L'ACCÉS

La política documental i arxivística es fonamenta en el principi d'accés universal als documents i a la informació d'acord amb la normativa aplicable legalment.

3 POLÍTIQUES PÚBLIQUES I COOPERACIÓ INSTITUCIONAL

La gestió dels arxius, dels documents i de la informació es considera un element estratègic i part fonamental de l'acció pública. El seu desenvolupament exigeix l'acord i la concertació de les administracions titulars dels arxius i les xarxes d'arxius.

4 VISIÓ SISTÈMICA, LIDERATGE I GOVERNANÇA COMPARTIDA

El Sistema d'Arxius de Catalunya és l'eina fonamental dels poders públics per a ordenar, impulsar i projectar la gestió documental i el patrimoni arxivístic de Catalunya. La Generalitat de Catalunya actuarà com a principal impulsora del Sistema d'Arxius de Catalunya. Buscarà la representació més àmplia possible de tots els actors en els espais de decisió i les estructures de suport.

5 PROTECCIÓ

La protecció dels elements que integren el patrimoni documental català es fa a partir d'una visió de futur i amb el desenvolupament de polítiques actives i integrals de prevenció i conservació.

6 RECONeixEMENT DELS I LES PROFESSIONALS I DE LES EMPRESES

El principal actiu del sector dels arxius i la gestió de documents són els i les professionals i les empreses que conformen el seu capital humà.

Els arxius generen productes i serveis que dinamitzen el teixit empresarial, requereixen professionals multidisciplinaris i un important capital humà.

7 TREBALL EN XARXA

Els arxius i serveis d'arxiu són entorns atractius que fomenten la cooperació interprofessional, el treball en xarxa, la innovació i la creació.

8 CONEIXEMENT I MEMÒRIA

Els arxius són centres de coneixement, investigació i educació relacionats amb el seu entorn i territori. Generen productes i experiències que reflecteixen la diversitat social i les narratives plurals de la història de Catalunya.

9 PERSPECTIVES PLURALS

Els arxius fomenten activament la visibilització de les dones en la història i la societat catalanes. L'acció dels arxius és inclusiva i promou el reconeixement dels drets de les minories socials de tot tipus.

10 PROJECCIÓ EXTERIOR

Els arxius i el patrimoni documental que custodien participen en la promoció internacional de la societat catalana, els seus valors, el seu patrimoni i la seva història.

D. Proposta de millora de l'organització del Sistema d'Arxius de Catalunya

La Generalitat de Catalunya considera el conjunt d'arxius com l'instrument fonamental per a la correcta gestió documental i per a la preservació del patrimoni i el seu accés a la ciutadania. A partir d'aquesta visió, la Llei 10/2001 d'Arxius i Documents, va crear el Sistema d'Arxius de Catalunya (SAC) entès com "el conjunt d'òrgans de l'Administració i d'arxius que, amb normes i procediments que garanteixen, d'acord amb els seus valors, la gestió, la conservació, la protecció, la difusió correctes de la documentació de Catalunya i l'accés a aquesta documentació".

L'article 16 de la Llei disposa que formen part del SAC l'òrgan del Departament de Cultura que tingui assignades les funcions rectores del SAC – ara és la Direcció General de Patrimoni Cultural –, el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental, la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental i un seguit d'equipaments arxivístics de totes les institucions, administracions i persones físiques i jurídiques privades del país.

El sector arxivístic català té a favor seu una ordenació establerta per llei que, tot i el seu insuficient desenvolupament, ofereix un punt de partida sòlid i segur.

Un sistema ric i divers

Catalunya s'ha dotat d'un mapa molt extens d'equipaments arxivístics de diversa índole que inclouen una gran diversitat d'arxius quant al patrimoni que preserven i les funcions que realitzen. La principal singularitat del SAC és la diversitat de titulars públics i privats dels centres que l'integren:

- El Parlament de Catalunya i les institucions que en depenen (el Síndic de Greuges, la Sindicatura de Comptes, el Consell de Garanties Estatutàries) i les altres institucions de la Generalitat no dependents de la seva Administració disposen dels seus respectius arxius en fases diferents de formació i activitat.
- La Generalitat de Catalunya és titular d'un ampli nombre d'arxius encapçalats per l'Arxiu Nacional de Catalunya que, pels recursos i activitats que realitza, ha emergit com un centre de referència en diversos àmbits. També lidera la Xarxa d'Arxius Comarcals estesa a quaranta comarques i que constitueix un model força desenvolupat de presència en el territori. En l'àmbit dels arxius administratius cal afegir els arxius centrals dels Departaments, els arxius de les Delegacions territorials del Govern i els de les empreses, entitats i ens dependents de la Generalitat i de les entitats de dret públic vinculades a la Generalitat.

- L'Administració de Justícia, amb els mitjans que aporta la Generalitat de Catalunya, ha desplegat al seu torn una àmplia xarxa d'arxius judicials en el territori, que inclou des de l'arxiu del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya fins als arxius de les audiències provincials i dels partits judicials. El funcionament dels arxius judicials evoluciona ràpidament en la pràctica cap a un funcionament en xarxa.
- En el món local disposen d'arxiu les diputacions provincials, els consells comarcals (integrats en el respectiu arxiu comarcal) i els ajuntaments de més de 10.000 habitants, que estan obligats per llei a tenir-ne (la major part dels municipis que són capital de comarca també es troben integrats en el respectiu arxiu comarcal). Hi ha diferències rellevants entre els arxius locals en funció de la població i la capacitat econòmica del municipi al que pertanyen, així com del context social i cultural del seu territori. D'aquesta manera, per exemple, els arxius municipals de les àrees metropolitanes afronten reptes i problemàtiques que no ha obtingut una adequada resposta institucional.
- Quant a les xarxes territorials, destaca l'acció de la Xarxa d'Arxius Comarcals de la Generalitat de Catalunya, que actua a nivell de país, i de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona, que actua en municipis de la demarcació de Barcelona. Ambdues són xarxes consolidades que haurien de poder incrementar la seva coordinació tècnica. Tot i aquesta realitat, a la resta de Catalunya, no s'ha identificat en el món municipal cap altre intent de crear una xarxa d'arxius o d'avançar decididament cap a un funcionament en xarxa, tot i que es produeixen iniciatives en aquesta direcció.
- Les universitats catalanes han originat també els seus propis arxius i centres de documentació que abasten bona part del territori d'acord amb el mapa universitari.
- Els arxius de l'Església catòlica també són presents a la totalitat del territori, d'acord amb les demarcacions dels deu bisbats catalans. En aquest àmbit hi ha una clara tendència a la concentració dels arxius històrics parroquials en el corresponent arxiu diocesà. Aquests arxius i els capitulars són els arxius eclesiàstics que, de conformitat amb la llei, pertanyen al SAC. A més, en els darrers anys els ordes i les congregacions religioses han creat també els seus propis arxius.
- En l'àmbit dels arxius privats s'observa un retrocés de les empreses i persones jurídiques que mantenen centres d'arxiu assimilables pel SAC, d'acord amb els requeriments formals. A banda estan estesos pel territori català un nombre indeterminat de petits centres que podríem qualificar de col·leccions documentals obertes al públic.

La Generalitat de Catalunya referma la voluntat de liderar el Sistema d'Arxius de Catalunya a partir d'una visió inclusiva i del respecte a la seva diversitat, el reconeixement de les singularitats, la potenciació de tots els i les agents que l'integren i el reforçament dels òrgans de representació i diàleg.

Xarxes d'arxius i arxivers i arxiveres, treball en xarxa i identitat territorial

La segona característica del Sistema d'Arxius de Catalunya és l'existència al seu interior de dues xarxes legalment constituïdes: la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC), creada pel govern de la Generalitat, i la Xarxa d'Arxius Municipals, creada per la Diputació de Barcelona. A més cal

esmentar els arxius judicials i universitaris, el funcionament dels quals, tot i no tenir reconeixement legal, s'aproxima a una xarxa pel fet de servir les mateixes institucions i realitzar funcions idèntiques o molt similars.

El municipalisme ha estat i és un dels motors de l'arxivística catalana. No s'observa en aquest món la voluntat política de crear una xarxa d'arxius locals, però s'estan produint iniciatives i es dona una demanda per a incorporar sistemes de treball en xarxa a partir de la compartició de talent, coneixement, experiències i recursos.

Un darrer aspecte que cal tenir en compte en aquest apartat és l'existència d'identitats territorials que van més enllà dels arxius i de la cultura i que s'expressen en la formació de grups d'arxiviers i arxiveres a partir d'aquesta identitat i dels reptes comuns que tenen plantejats.

La Generalitat de Catalunya afirma que un objectiu rellevant del **Pla d'arxius i gestió documental** és l'impuls del treball en xarxa dels arxius, dels arxiviers i arxiveres, la cooperació de les Administracions i el foment de la concertació dels recursos per part dels i les agents del sistema.

Adscripció, òrgan rector i canvi

Actualment es produeix el debat sobre quina hauria de ser l'adscripció administrativa correcta dels arxius i dels òrgans que els regenten en l'organigrama dels governs i les organitzacions. A la base d'aquest moviment estan els canvis accelerats que estan experimentant la professió i la gestió arxivística i les estratègies i objectius que han de tenir els arxius en el nou paradigma. I al mateix temps, els gestors dels arxius es pregunten sobre la naturalesa de l'ens rector dels arxius: si ha de ser un òrgan administratiu inclòs a l'estructura del Govern, si ha de ser l'Arxiu Nacional o si ha de ser una autoritat independent del Govern.

En l'Administració de la Generalitat de Catalunya els arxius centrals estan adscrits a la Secretaria General dels respectius departaments, delegacions i empreses, mentre que els arxius històrics ho estan a un òrgan de naturalesa administrativa del Departament de Cultura: la Direcció General del Patrimoni Cultural. La llei d'Arxius i Gestió de Documents vigent prescriu que aquest òrgan rector ha d'estar adscrit al Departament de Cultura.

En el món de l'Administració local i universitària s'observa en la gestió documental i l'arxiu la tendència a traspassar les àrees de cultura i a ubicar-se en òrgans de més centralitat política i administrativa, com l'alcaldia, la secretaria, la gerència i altres de similars.

L'estudi comparatiu de sistemes arxivístics nacionals mostra que els nou països analitzats incorporen models organitzatius diferents basats en les visions esmentades d'acord amb la tradició de cada país i l'anàlisi i diagnòstic dels sistemes respectius.

Els arxius i la gestió documental són funcions relacionades directament amb l'acció executiva del Govern i per tant es considera que s'han de mantenir en l'estructura de l'executiu i no sota la potestat d'òrgans parlamentaris que tenen com a missió el control del Govern.

La Generalitat de Catalunya, com a màxima responsable de la gestió del Sistema d'Arxius de Catalunya i de les polítiques nacionals de suport als arxius, manté el precepte de la vigent Llei d'Arxius i Gestió de Documents i considera que el Departament responsable en matèria de cultura ha de ser qui exerciti les competències sobre els arxius, la gestió documental i el sistema d'arxius català. El Departament de Cultura té la visió i expertesa de la gestió arxivística, així com la dimensió territorial i interadministrativa. Té la potestat per impulsar les polítiques globals en aquesta matèria i per atendre la transversalitat que demanda la realitat del sector.

En el disseny de la governança dels arxius, la Generalitat de Catalunya aposta per una Direcció del Sistema d'Arxius de Catalunya amb competències ben definides, prestigi i adscrita al Departament responsable en matèria de cultura

La Generalitat de Catalunya consolidarà el rol i funcions del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental perquè siguin eines de concertació, planificació, seguiment i emissió de normativa tècnica per al conjunt del sistema. Aquest objectiu es realitzarà a través del reforç de les seves secretaries i la creació dels grups sectorials pertinents.

E. Objectius estratègics

Les actuacions del **Pla d'arxius i gestió documental de Catalunya** s'enquadren dins de vuit objectius estratègics que aspiren a donar resposta al conjunt de reptes que tenen plantejats els arxius.

A partir d'aquests objectius estratègics es desplega la part operativa del pla, mitjançant objectius específics i actuacions concretes, que s'han de definir, desenvolupar i avaluar en dues fases, la primera durant el període 2023-2026 i la segona durant el període 2026-2030.

Els objectius estratègics són els següents:

01. Gestió documental, accés a la informació i privacitat

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'Administració digital i la gestió de la informació, que inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

On volem arribar? Visió 2030

Les administracions, institucions i organismes públics de Catalunya disposen d'un model de gestió documental únic, integral i transversal que proporciona el marc a partir del qual poden

desenvolupar autònomament els sistemes, productes i solucions tecnològiques adequades a les necessitats de cada organització.

La gestió documental és l'element clau que estableix les condicions d'accés a la documentació i a la informació en les respectives organitzacions i defineix la tasca dels diferents centres d'arxiu en la governança de les dades. Així mateix, l'aplicació dels drets d'accés, transparència i protecció de dades s'adapten a les diferents realitats dels arxius i serveis d'arxiu. La Generalitat de Catalunya lidera la consecució d'aquest objectiu.

02. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni

Garantir la preservació, conservació, restauració i digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius disposen i participen en un pla de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental que aplega tots els suports, des dels suports tradicionals als documents generats digitalment, i que estableix les directrius i procediments estandarditzats. Així mateix, es defineixen polítiques i estratègies per a la preservació i recuperació del nou patrimoni documental generat en l'era digital així com aquell generat en formats audiovisuals durant el segle XX.

Els arxius tenen un alt nivell de coneixement dels seus fons a través de les tasques d'inventariar i hauran definit els fons més importants per a la projecció del patrimoni i de la història del país en una visió de conjunt.

Els arxius han adoptat un plantejament estratègic i planificat de les adquisicions.

03. Difusió, comunicació i participació

Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància a les demandes i interessos de la ciutadania.

On volem arribar? Visió 2030

Aspirem a uns arxius oberts, accessibles i integrats en el seu entorn, que siguin capaços de generar i oferir productes, continguts i informació que donin resposta a les demandes de la societat i dels i les titulars dels fons.

Els arxius analitzen els seus públics i realitzen polítiques de difusió adequades als diferents perfils d'usuaris i usuàries. Els arxius fomenten narratives i experiències que reflecteixen el

conjunt de la societat catalana en la seva diversitat i posaran l'educació i la investigació en el centre de les seves activitats.

Amb el suport del sistema, els arxius integren la comunicació en les seves estratègies, projectes i activitats. Així mateix, les administracions han definit una política comuna de dades obertes i reutilització de la informació i explotació de les dades i la informació.

04. Equipaments i infraestructures.

Reforçar els arxius a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals. Prevenir les situacions de risc derivades de l'emergència climàtica.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius s'enforteixen, defineixen el seu rol i funcions en la societat del segle XXI i són liderats a partir de projectes estratègics adequats a les condicions específiques de cada centre.

Els arxius són institucions capaces de desplegar plenament el seu potencial a partir de l'adequada disponibilitat de recursos propis i compartits en xarxa.

Els arxius encoratgen la innovació, la creativitat, el rigor i la excel·lència remarcant el patrimoni que contenen i els seus fons únics.

La Generalitat de Catalunya impulsa una visió integral i de conjunt dels arxius i del patrimoni que conserven, que serveix per donar a conèixer a l'interior i a l'exterior els valors d'aquest patrimoni i de la seva història i potencia la projecció internacional dels arxius.

Els arxius disposen d'un catàleg actualitzat referit a les característiques tècniques, dimensionament i plantilles, a partir dels criteris de seguretat, sostenibilitat mediambiental, adaptació a les persones usuàries i protecció laboral.

La Generalitat de Catalunya manté i modernitza adequadament els seus equipaments d'arxiu.

05. Formació i carrera professional

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació i de la carrera professional d'arxivística, així com de professionals amb tasques vinculades a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius tenen ben definides i actualitzades les competències professionals actuals i futures dels seus equips humans com a punt de partida per a establir els estudis universitaris bàsics d'arxivística i gestió documental d'acord amb les universitats.

La Generalitat de Catalunya impulsa amb la resta d'actors rellevants del sistema un pla integral i participatiu de formació i reciclatge per a professionals de l'arxivística i la gestió de documents obert als sectors públic i privat.

Les Administracions catalanes harmonitzen les formes d'accés i promoció interna dels i les professionals vinculats al món dels arxius i la gestió documental per tal d'impulsar l'intercanvi de persones expertes i de coneixements dins del sistema d'arxius.

06. Sistema i model de governança

Consolidar i adequar el Sistema de Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

On volem arribar? Visió 2030

Catalunya disposa d'un Mapa d'Arxius coherent i equilibrat que abasta la totalitat del territori, ordena els equipaments, minimitza les amenaces i febleses, tot potenciant les fortaleeses i oportunitats, i garanteix la seva sostenibilitat.

El Sistema d'Arxius de Catalunya esdevé el marc integrador i inclusiu de tots els i les agents que el componen i disposa dels recursos i mitjans adequats per a les funcions que té encomanades.

La Generalitat de Catalunya defineix la naturalesa, la composició i les competències de la Direcció dels Arxius de Catalunya per tal que pugui exercir el lideratge i les funcions d'impuls i coordinació establerts per la llei.

L'Arxiu Nacional de Catalunya amplia les seves funcions i competències, disposa dels recursos adequats, es consolida com a centre de referència i veu reconeguda la seva presència internacional.

Els arxius comarcals són la institució arxivística de referència del seu territori i han desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental. La xarxa d'arxivers i arxiveres itinerants de la Diputació de Barcelona i els arxius comarcals de la demarcació de Barcelona treballen conjuntament en el suport als arxius municipals.

Els arxius municipals disposen dels recursos i mitjans de suport necessaris per al ple desenvolupament de les seves funcions. S'ha definit el model d'arxiu i el suport als municipis de fins a 10.000 habitants.

Per assistir i impulsar els arxius en el territori s'han creat i són operatives vuit comissions territorials d'arxius (Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Pirineu-Aran) amb l'acord de totes les administracions amb competències en arxius i gestió documental.

L'acord entre la Generalitat de Catalunya i el Ministeri de Cultura permet la plena col·laboració dels arxius de l'Estat en el sistema d'arxius català. Estaran diferenciats els fons produïts per institucions d'àmbit català de l'Arxiu de la Corona d'Aragó. S'haurà donat un impuls decisiu a la construcció dels arxius històrics provincials de Barcelona i Girona s'haurà millorat les instal·lacions de l'Arxiu Històric Provincial de Tarragona.

Els arxius privats s'integren i participen al Sistema d'Arxius de Catalunya, reben suport estable i les seves funcions i tasques estan alineades amb la orientació estratègica comuna.

07. Empresa i innovació

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

On volem arribar? Visió 2030

El país disposa d'un teixit d'empreses i professionals independents indispensable per a l'assoliment dels objectius del **Pla d'arxius i gestió documental**.

Les administracions catalanes reconeixen la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades com actors imprescindibles per impulsar la innovació i donar suport a les polítiques públiques del sector. Fomenten l'intercanvi de coneixement i el desenvolupament conjunt de projectes.

Les administracions sistematitzen la contractació pública dins del sector dels arxius amb models de contractació, homologació i avaluació de proveïdors. Les administracions mantenen un catàleg actualitzat d'empreses homologades que permet facilitar i agilitzar la contractació pública en el sector.

08. Internacionalització

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels i les professionals a l'exterior.

On volem arribar? Visió 2030

Els arxius són un element clau de la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura de Catalunya.

Els arxius i l'arxivística catalana són una realitat coneguda i reconeguda tant a l'interior del país com als àmbits institucionals i professionals internacionals.

La presència dels i les professionals a l'exterior és una acció fomentada i impulsada pels poders públics.

En el marc de l'Agenda 2030, els arxius i els seus professionals participen i lideren programes de cooperació internacional que promoguin la preservació i l'ús del patrimoni i l'accés a la informació com a drets fonamentals.

La Generalitat de Catalunya lidera la projecció internacional dels arxius i de l'arxivística catalana a partir del reconeixement de la pluralitat d'accions i iniciatives que són realitzades pels diferents actors del sistema.

3. Pla d'actuacions 2023-2026

A. Introducció

La visió Arxius 2030 conté un horitzó ambiciós de millora dels arxius i del sistema d'arxius. L'assoliment dels objectius s'ha planificat en dues fases mitjançant l'execució de dos plans d'actuacions (plans estratègics) en els períodes 2023-2026 i 2027-2030.

El *Pla d'actuacions 2023-2026* desenvolupa els vuit objectius estratègics de la visió Arxius 2030 a través de vint-i-cinc objectius estratègics que s'han d'assolir amb vuitanta accions o actuacions.

Per a cada actuació s'han dut a terme les operacions següents:

- Establiment del nivell de prioritat de l'actuació.

El Pla ha tingut una participació molt àmplia i s'han realitzat un gran nombre de possibles actuacions que es poden dur a terme, que s'han ordenat a partir de l'establiment d'un nivell de prioritat.

- Càlcul del cost dividit en els quatre anys de vigència del Pla.

Els recursos econòmics i les fonts de finançament del pla d'actuacions 2023-2026 són exclusivament el pressupost de la Generalitat de Catalunya, bàsicament les partides que la Direcció General del Patrimoni Cultural destina als arxius i la gestió documental més la despesa en tecnologia que aporta la Direcció del Serveis del Departament de Cultura (desenvolupament i manteniment d'aplicatius informàtics) i el Departament de Presidència amb càrrec als fons *Next Generation* (programari ARESTA).

El cost es troba organitzat per actuació, per anys i per capítol pressupostari.

- Assignació de l'execució de les actuacions a un òrgan de la direcció general del patrimoni Cultural i del Sistema d'Arxius de Catalunya.

B. Objectius específics i actuacions

01. Gestió documental, accés a la informació i privacitat

Promoure el model marc de gestió documental en el context de l'Administració digital i la gestió de la informació, que inclou la governança de les dades (planificació, producció i gestió), l'accés a la informació i la transparència amb respecte per la protecció de les dades de caràcter personal, amb l'objectiu de garantir els drets de la ciutadania.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Per avançar en l'objectiu estratègic que es pretén assolir el 2030, en aquest primer quadrienni es duran a terme els estudis i treballs tècnics necessaris per aprovar el model marc de gestió documental comú als arxius i institucions públiques de Catalunya. Alhora es fomentaran i consolidaran les relacions entre arxius i entre institucions dins d'aquest àmbit per garantir la integració i bon funcionament de tot el sistema de gestió de la documentació, la informació i les dades a Catalunya. També s'establiran estratègies de preservació, interoperabilitat i reutilització

Es revisarà la legislació de forma que es determinin en quins òrgans i estructures els arxius han d'estar representats per garantir els drets d'accés a la informació de la ciutadania. Amb aquest objectiu, es faran estudis per conèixer amb detall les necessitats de governança de les dades, l'accés a la informació, la transparència i la privacitat i es planificarà i es gestionarà el procés de canvi per capacitar als arxius a les funcions que han de tenir en aquests àmbits.

Finalment, s'impulsarà la definició i implementació de les eines comunes de l'Administració digital de la Generalitat de Catalunya amb l'objectiu que el conjunt de l'Administració que en depèn disposa d'un model documental únic.

Objectius específics

- 1.1. Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital i regular-ho amb la intervenció i l'acord dels actors corresponents per afavorir la interoperabilitat.
- 1.2. Impulsar el model documental únic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que serveixi de referència per a la resta d'administracions Públiques.
- 1.3. Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius en els àmbits de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

Actuacions

- 1.1. Establir el model marc de gestió documental comú a les institucions públiques de Catalunya en el context de l'Administració digital i regular-ho amb la intervenció i acord dels actors corresponents per afavorir la interoperabilitat.

- 1.** Definir els elements i els requeriments mínims de la gestió documental i arxivística en l'Administració digital que puguin ser exportables al conjunt d'administracions públiques.
 - Es crearà una comissió tècnica/grup de treball multidisciplinari i representatiu de les diferents administracions encarregat de: a) analitzar la situació actual i establir el punt de partida que permeti definir un estàndard o estratègia comuna al SAC; i b) definir les eines comunes de l'Administració digital (tramitadors, esquema de metadades, quadres de classificació, taules d'avaluació, etc.) a partir de les eines actualment existents i creació de noves eines.

- S'incorporarà el model de governança de les dades i de la informació al model global de gestió documental.
- S'incorporarà la visió arxivística en el protocol de govern de les dades i de la informació de l'Administració de la Generalitat de Catalunya previst en el decret d'Administració digital.
- S'identificaran tots els àmbits i òrgans en els que han d'estar representats els arxius i els serveis d'arxius en el marc de la gestió de la informació, la gestió de les dades, les tecnologies emergents i l'Administració digital.

2. Normalitzar i estandarditzar les metadades per poder gestionar i compartir la informació de forma sistemàtica dins de tot el sistema d'arxius, així com tenir dades de qualitat i integrades que donin resposta a totes les necessitats de l'Administració.

3. Definir un model de dades i de reutilització de la informació així com un model d'intercanvi d'aquestes.

4. Definir quina ha de ser la infraestructura del servei d'arxiu electrònic a nivell de país.

- Estudiar les possibilitats de desenvolupament de l'Arxiu.

5. Estudiar un model que permeti la interoperabilitat i la cerca d'informació entre diversos sistemes d'arxius:

- Definir el model semàntic.
- Elaborar un llenguatge documental (ontologia) de normalització i harmonització de la informació.

1.2. Impulsar el model documental únic de l'Administració de la Generalitat de Catalunya, que serveixi de referència per a la resta d'Administracions Públiques.

6. Participar en la definició de les eines comunes de l'Administració digital a nivell de Generalitat (tramitadors, esquema de metadades, quadres de classificació, taules d'avaluació, etc.) a partir de les eines actualment existents i creació de noves.

1.3. Concretar el rol i la responsabilitat dels arxius i els serveis d'arxius en els àmbits de l'accés, la transparència i la protecció de dades.

7. Anàlisi de la normativa existent relativa a l'accés, transparència i protecció de dades amb l'objectiu de disposar d'un marc de referència que es pugui adaptar a la realitat dels diferents tipus d'arxiu i serveis d'arxiu.

- Definir un mapa de recursos normatius amb el que és relatiu amb la gestió de la informació, l'accés i la transparència.
- Donar compliment a les accions de transparència previstes a la Llei 10/2001 d'Arxius i Gestió de Documents.
- Donar compliment a les disposicions de la Llei 19/2014 de Transparència, Accés a la Informació Pública i Bon Govern en tot allò que afecta als arxius i als i les professionals dels arxius.

8. Potenciar l'elaboració i manteniment de les taules d'accés i avaluació documental com a eina fonamental per a establir les condicions generals de l'accés als documents i a la informació.

- Crear una secretaria tècnica a la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental (CNAATD).

9. Fer un estudi de creixement i dimensionament de les plantilles dels arxius centrals administratius de la Generalitat de Catalunya i dels arxius judicials per adaptar-les al context de l'Administració digital.

10. Establir estratègies d'accés i ús de la informació pels arxius i participar en la definició d'eines que permetin l'anonimització de les dades per tal de garantir el dret d'accés i la transparència respectant la protecció de les dades de caràcter personal.

Resultats principals

Els arxius disposen d'un model marc de gestió documental en l'Administració digital.

La CNAATD ha reforçat i incrementat notablement la elaboració i aprovació de les taules d'accés i avaluació documental.

Els arxius participen en els òrgans que apliquen la legislació sobre transparència i protecció de dades.

S'ha creat la infraestructura del servei d'arxiu electrònic pel conjunt del país.

La gestió documental està plenament incorporada a l'Administració digital de la Generalitat de Catalunya.

02. Preservació, conservació, restauració i digitalització del patrimoni

Garantir la preservació, conservació, restauració i digitalització de la documentació a partir d'una visió integral i de futur que inclogui totes les èpoques, formats i suports.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Els propers quatre anys caldrà resoldre els principals dèficits que existeixen actualment: finalitzar les tasques d'inventari i control legal del patrimoni documental i posar al dia les polítiques de preservació i conservació preventiva del patrimoni amb el desenvolupament d'estàndards i directrius tècniques. Aquestes polítiques han d'incloure la totalitat dels fons independentment del seu origen, lloc de conservació format i suport. S'atendrà el patrimoni digital en tota la seva complexitat i es racionalitzaran les polítiques d'adquisicions.

Els arxius disposaran del suport i recursos necessaris en forma d'ajuts, centres i xarxes, que agrupen l'expertesa en conservació i preservació i que seran espais en els que es podran acordar, consensuar i definir els mitjans, criteris, metodologies i estàndards de conservació i preservació del patrimoni.

Objectius específics

2.1. Completar l'inventari dels béns que integren el patrimoni documental català com a eina bàsica de protecció i dinamització.

2.2. Desenvolupar estàndards i requeriments de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental català, que estableixi les directrius tècniques dels diferents formats i suports, identifiqui i prioritzi les necessitats, inclogui els actors, prevegi els recursos i acordi les actuacions conjuntes.

2.3. Racionalitzar les polítiques d'ingressos i adquisicions.

Actuacions

2.1. Completar l'inventari dels béns que integren el patrimoni documental català com a eina bàsica de protecció i dinamització.

11. Finalitzar i actualitzar el Cens d'Arxius de Catalunya.

- Posar una atenció especial en els fons de titularitat privada.

12. Impulsar la inclusió de fons en l'Inventari del Patrimoni Cultural Català i la declaració dels elements més rellevants com a bé cultural d'interès nacional.

13. Establir els criteris que permetin determinar el valor documental i patrimonial dels documents, fons i col·leccions documentals per tal de conèixer i identificar aquells que formin part del patrimoni documental català i hagin de ser objecte de protecció i conservació.

14. Estudiar el desenvolupament del marc legal pel que fa a la conservació i accés dels fons documentals i documents en risc de desaparició:

- Vetllar per la documentació generada per polítics i alts càrrecs de les administracions, empreses i organismes públics en l'exercici de les seves funcions.
- Salvament del patrimoni documental públic i privat en risc.
- Estudiar i millorar les competències de la Generalitat per a intervenir en situacions d'emergència i de risc.

15. Adaptar les normes de descripció i els aplicatius de suport als nous entorns de treball i a les demandes socials.

16. Elaborar les directrius per a la revisió i actualització dels instruments de descripció existents amb l'objectiu d'impulsar la interoperabilitat.

17. Elaborar directives per discernir, valorar i preservar la informació continguda en els nous formats documentals sorgits del canvi tecnològic en els segles XX i XXI, a partir de la recopilació de les experiències existents.

- Arxius de les ràdios i televisions locals i comarcals.
- Arxius sonors i audiovisuals.
- Documents efímers.
- Documents generats a les xarxes socials.

2.2. Desenvolupar estàndards i requeriments de preservació i conservació preventiva del patrimoni documental, que estableixi les directrius tècniques pels diferents formats i suports, identifiqui i prioritzï les necessitats, inclogui els actors, prevegi els recursos i acordi les actuacions conjuntes.

18. Realitzar un mapa de les estratègies i actuacions de preservació i conservació de la documentació per identificar les experteses i recursos existents.

19. Incloure en els processos de l'Administració electrònica la perspectiva de preservació futura dels actius digitals que tinguï en compte l'avaluació documental, les necessitats tecnològiques d'emmagatzematge segur i la reutilització de la informació.

20. Aprovar un **Pla de suport a la preservació, restauració, conservació i digitalització** que identifiqui les infraestructures existents, prevegi les de nova creació i garanteixi ajuts econòmics als titulars d'arxius i fons d'arxiu que ho requereixin. Vetllar perquè en els equips multidisciplinaris encarregats de dur a terme aquestes tasques hi participin els i les professionals conservadors-restauradors titulats.

- Acordar els criteris i prioritats de la preservació i la digitalització del patrimoni documental.
- Conèixer i valorar la digitalització que s'està realitzant en els arxius del SAC amb l'objectiu d'identificar les bones pràctiques i compartir-les.
- Elaborar estàndards i directrius de preservació i digitalització adaptades als diferents formats i suports.
- Crear la infraestructura de repositoris per a l'emmagatzematge segur dels documents digitalitzats.
- Establir directrius i oferir solucions tecnològiques a l'obsolescència i actualització de formats.

2.3. Racionalitzar les polítiques d'ingressos i adquisicions.

21. Conèixer i planificar les transferències de documentació als arxius històrics per part de les Administracions Públiques en l'horitzó actual de canvi tecnològic.

- Documentació en paper
- Expedients híbrids
- Expedients electrònics

22. Elaborar un procediment d'ingressos que revisi els valors documentals, estableixi les prioritats i defineixi els protocols d'actuació considerant quatre criteris bàsics:

- Per a què ingresem?
- Transparència,
- Criteris de sostenibilitat,
- Horitzó d'explotació dels fons documentals ingressats

23. Impulsar un acord que ordeni els ingressos de fons i col·leccions documentals entre els diferents actors: administracions, institucions culturals i centres d'arxiu.

- Estudiar la possibilitat que el [Consell Assessor de Patrimoni Cultural](#) pugui exercir com a autoritat d'arbitratge en cas de conflicte entre centres d'arxiu i/o administracions.

Resultats principals

El Cens d'arxius de Catalunya està finalitzat i actualitzat.

Els fons documentals més rellevants formen part de l'Inventari de Béns del Patrimoni Cultural Català.

Els arxius desenvolupen estratègies per a conèixer i preservar els formats del segle XX, els documents efímers, els nascuts digitalment i els produïts a les xarxes socials.

Les normes de descripció arxivística i les normes ISO de la gestió documental estan actualitzades i s'apliquen ordinàriament als arxius.

Els arxius disposen de guies, eines i recursos per a garantir la conservació preventiva i la restauració del patrimoni independentment del format dels fons. Els recursos de preservació i restauració dels sistemes d'arxius estan identificats i articulats i ofereixen el suport tècnic necessari als arxius del sistema.

Els fons en risc de conservació s'han identificat i s'han prioritzat les intervencions a realitzar.

La digitalització dels fons documentals en suport tradicional està força avançada i s'executa a nivell de sistema a partir d'un pla acordat entre tots.

Les bases de la política d'adquisicions estan acordades per tots els actors del SAC.

03. Difusió, comunicació i participació

Potenciar la comunicació i la vinculació entre la societat i els arxius ampliant l'accés, la participació i les funcions socials, educatives i de recerca en consonància a les demandes i interessos de la ciutadania.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

En resposta a les demandes socials, s'ha de consolidar un canvi en el model de relació amb la ciutadania que ja han anat iniciant molts arxius del país. Es demanarà als arxius que afavoreixin l'accés a un ventall de públic més ampli i que siguin institucions inclusives que tinguin en compte els usuaris amb dificultats.

Els arxius incorporaran la comunicació com a acció estratègica i transversal. La millora de la formació del personal i la compartició de coneixement, experiències i recursos serà prioritària per aconseguir que la comunicació tingui un paper central als arxius.

A través de les seves activitats, els arxius poden arribar millor a la ciutadania a través del foment de la seva participació i de l'establiment de diferents perfils d'usuaris.

El Sistema d'Arxius de Catalunya posa a disposició dels arxius eines potents de difusió del patrimoni i divulgació de les seves activitats en base a una política de dades obertes i reutilització de la informació.

Els arxius amplien i milloren les seves activitats educatives i de recerca en els diferents nivells de l'ensenyament.

Objectius específics

- 3.1. Definir i impulsar una estratègia global de comunicació i difusió dels arxius per obrir-los, atreure nous públics i fomentar la participació de la ciutadania.
- 3.2. Millorar el coneixement que es té de les persones usuàries dels arxius per generar productes i continguts específics i fomentar la seva participació.
- 3.3. Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per a fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.
- 3.4. Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

Actuacions

- 3.1. Definir i impulsar una estratègia global de comunicació i difusió dels arxius per obrir-los, atreure nous públics i fomentar la participació ciutadana.

24. Crear el Portal d'Arxius de Catalunya com una plataforma virtual que sigui alhora el portal d'accés al patrimoni documental català, el canal de comunicació dels i les agents del Sistema d'Arxius de Catalunya i una eina de col·laboració dels seus integrants. Realitzar l'estudi de requeriments i costos de creació i manteniment. Les característiques mínimes d'aquesta plataforma han de ser:

- Eina de difusió del patrimoni documental i de la informació amb independència del lloc on estan físicament els documents i de la seva titularitat.

- Cercador de continguts amb opcions de llenguatge natural i entorn amigable per a les persones usuàries.
- Informació actualitzada de programes i projectes.
- Agenda cultural.
- Pensada per a la presència internacional en diferents llengües.

25. Definir un model integratiu dels instruments de descripció dels arxius del SAC: *benchmarking*, estudi de requeriments i auditoria.

26. Elaborar una guia de comunicació en xarxes socials pràctica, útil i adaptable als diferents centres d'arxiu que garanteixi l'ús d'un llenguatge inclusiu, no sexista ni androcèntric.

27. Impulsar projectes de col·laboració en la línia d'integrar els sistemes d'informació dels arxius amb altres agents (biblioteques, museus, universitats, centres de recerca, centres d'estudi, comunitats en xarxa):

- Vincular aquesta actuació amb el desenvolupament d'un model GLAM.

3.2. Millorar el coneixement que es té de les persones usuàries dels arxius, per generar productes i continguts específics i fomentar la seva participació, i fer-ho considerant la perspectiva de gènere interseccional i prestant especial atenció a les peculiaritats i necessitats de diferents col·lectius.

28. Ampliar el sistema de recollida de dades i alinear-lo amb els estàndards internacionals ISO per tal de conèixer amb precisió la satisfacció de les persones usuàries.

29. Detectar els interessos de la ciutadania i generar informació específica per als diferents perfils d'usuaris/àries a partir d'una visió inclusiva i de gènere.

30. Incorporar processos participatius per a conèixer l'opinió de la ciutadania i orientar les tasques i activitats dels arxius en temes clau com protecció del patrimoni documental, ingrés, avaluació, descripció i activitats culturals. Garantir-hi la presència equitativa de dones i homes i de les entitats que les representen.

31. Fer campanyes als arxius per explicar els drets d'accés a la documentació i a la informació al conjunt de la ciutadania.

3.3. Enfortir les aliances dels arxius amb els sectors de l'educació i la investigació per a fomentar el coneixement, la innovació i la creativitat.

32. Articular una col·laboració estable amb els departaments competents en educació, universitats i recerca per apropar els arxius al personal investigador i l'alumnat.

- Xarxa de serveis didàctics amb un centre de compartició de recursos.
- Guia de pràctiques curriculars dels estudiants de segon cicle, batxillerat i grau.
- Integrar els arxius en projectes de recerca universitaris.
- Fomentar dinàmiques d'innovació amb idees i iniciatives de diferents col·lectius per crear continguts i accions de difusió, informació, cultura i coneixement.
- Fomentar la col·laboració entre les institucions dels sectors públic i privat.

33. Fomentar una dinàmica d'innovació i recerca en els arxius.

- Impulsar centres d'excel·lència.
- Definir les línies específiques d'ajut.
- Crear premis d'innovació en temes d'arxiu i gestió documental.
- Fomentar la col·laboració entre les institucions dels sectors públic i privat.

3.4. Definir una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i explotació de dades.

34. Identificar als arxius les dades que poden ser objecte de reutilització i definir-ne els criteris d'explotació amb caràcter lucratiu (drets d'explotació i taxes).

- Impulsar un pla d'identificació de les dades que poden ser objecte de reutilització a partir de la informació continguda en els arxius.
- Informe tècnic de les condicions d'explotació i reutilització de les dades.

35. Incorporar les polítiques europees de reutilització de dades obertes al funcionament ordinari dels arxius i elaborar normes tècniques sobre la reutilització.

Resultats principals

Existeix el Portal d'Arxius de Catalunya comú a tots els actors del sistema i com a eina bàsica de projecció del patrimoni documental, els arxius i les seves activitats.

Es realitzen de forma sistemàtica estudis dels perfils de les persones usuàries dels arxius de forma que es generen productes i continguts específics basats en els seus interessos i necessitats. S'han incrementat el nombre de visites presencials i virtuals.

Els arxius disposen de dades rigoroses sobre l'impacte de les seves activitats.

Existeix una sistemàtica de col·laboració estable amb els departaments competents en matèria educativa, universitats i centres d'estudis i de recerca, de forma que hi haurà canals i estratègies de comunicació dels arxius dins dels sectors educatius, fomentant un augment de projectes de recerca competitiu i estratègics.

S'ha creat una política comuna de dades obertes, reutilització de la informació i l'explotació de dades que potenciarà el desenvolupament de nous continguts i formes d'explotació de les dades.

04. Equipaments i infraestructures

Reforçar els equipaments arxivístics a partir del treball en xarxa, la coordinació, la compartició de recursos i la creació de serveis transversals. Prevenir les situacions de risc derivades de l'emergència climàtica.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

La Generalitat de Catalunya impulsa polítiques de modernització dels equipaments arxivístics que tenen en compte la sostenibilitat i l'impacte del canvi climàtic.

Aquests anys vinents, la Generalitat de Catalunya preveu ajudar els arxius a dimensionar de forma adient els seus recursos i infraestructures per donar resposta a les seves necessitats i funcions futures. Així doncs, es donarà prioritat a la revisió dels estàndards de dimensionament perquè, en acabar el període, tots tinguin clarament identificats els principals reptes que han d'afrontar i els objectius que han d'assolir en matèria de criteris constructius, característiques de l'equipament i plantilles del personal.

També es potenciarà el treball en xarxa dels arxius a partir la identificació i reconeixement dels centres d'expertesa i de la compartició dels recursos conjunts al sistema en els àmbits que es considerin claus.

S'ha ampliat l'Arxiu Nacional de Catalunya, s'ha completat i adaptat la Xarxa d'Arxius Comarcals i s'han millorat els arxius centrals i judicials.

Objectius específics

- 4.1. Definir els estàndards de dimensionament i els recursos necessaris per al correcte funcionament dels centres d'arxiu catalans.
- 4.2. Impulsar el treball en xarxa dels arxius i dels arxiviers i arxiveres.
- 4.3. Actualitzar les infraestructures i equipaments dels centres d'arxiu.

Actuacions

- 4.1. Definir els estàndards de dimensionament i els recursos necessaris per al correcte funcionament dels centres d'arxiu.

36. Establir els indicadors per al dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic i les característiques del territori, el volum de la documentació que cal conservar i la gestió documental:

- Dimensionament de l'equipament.
- Plantilles de personal i pressupost.
- Infraestructures físiques i tecnològiques.

37. Aprovar el decret d'aplicació dels estàndards de dimensionament dels arxius que impulsi la millora contínua per part de les Administracions Públiques i els i les titulars privats de centres d'arxiu.

- 4.2. Impulsar el treball en xarxa dels arxius i dels arxiviers i arxiveres.

38. Identificar i determinar el mapa d'experteses i el coneixement dels equips professionals dels centres d'arxiu del SAC que impulsen la innovació i la creativitat en matèria d'arxius i gestió documental per definir centres de referència i fomentar el seu reconeixement i suport.

39. Actualitzar les normatives i estàndards tècnics dels diferents procediments de treball que es realitzen als centres d'arxiu.

40. Estudiar i proposar línies de concertació per a la gestió compartida dels recursos existents en el Sistema d'Arxius de Catalunya:

- Establir els àmbits objecte de concertació: conservació i restauració, digitalització, servei didàctic, portal d'accés, etc.
- Concretar els equipaments i serveis.
- Definir la infraestructura tecnològica de suport.

41. Fomentar l'autonomia dels centres d'arxiu promovent la implementació de projectes propis i visions estratègiques singulars.

42. Actualitzar les diferents línies de suport als arxius del SAC i definir les línies d'actuació específiques.

4.3. Actualitzar les infraestructures i equipaments dels centres d'arxiu.

43. Definir els criteris constructius, els estàndards i les característiques tècniques dels equipaments dels centres d'arxiu que garanteixin la sostenibilitat i l'ús de les energies renovables.

- Elaborar un estudi sobre l'impacte del canvi climàtic en la conservació dels fons documentals i el consum energètic.
- Realitzar l'estudi preliminar d'un pla de contingència del patrimoni documental en previsió de conflictes bèl·lics, desastres naturals i altres catàstrofes.

44. Elaborar un pla de modernització dels arxius de la Generalitat de Catalunya que introdueixi mesures de manteniment i sostenibilitat:

- Seguretat.
- Sostenibilitat mediambiental.
- Adaptació dels llocs de treball a la normativa de riscos laborals.

Resultats principals

S'haurà realitzat una diagnosi dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya i s'aprovaran els indicadors del dimensionament de les diferents tipologies d'arxiu a partir de l'impacte demogràfic, el volum de la documentació que cal conservar, la gestió documental i altres considerants que siguin oportuns per a les diferents realitats territorials.

S'haurà donat un mapa d'experteses i de coneixement accessible a tot el territori i s'hauran generat centres de referència per donar suport al treball en col·laboració i en xarxa.

S'hauran actualitzat les línies de suport del Sistema d'Arxius de Catalunya i hi haurà línies d'actuació específiques basades en els dimensionaments i necessitats que s'hagin detectat per als centres d'arxiu.

Hi haurà un pla d'actualització i modernització de l'Arxiu Nacional de Catalunya i de la Xarxa d'Arxius Comarcals.

05. Formació i carrera professional

Definir un model de desenvolupament i consolidació de la formació i de la carrera professional d'arxivística, així com de professionals amb tasques vinculades a l'arxivística, la gestió documental i la gestió de dades.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Els arxius tenen ben definides i actualitzades les competències professionals actuals i futures dels seus equips humans com a punt de partida per a establir els estudis bàsics d'arxivística i gestió documental d'acord amb les universitats.

La Generalitat de Catalunya impulsa amb la resta d'actors rellevants del sistema un pla integral i participatiu de formació i reciclatge per a personal expert en l'arxivística i la gestió de documents obert als sectors públic i privat.

Els arxius promouen la investigació i formen part de projectes de recerca.

Les Administracions catalanes harmonitzen les formes d'accés i promoció interna de professionals vinculats al món dels arxius i la gestió documental per tal d'impulsar l'intercanvi de persones expertes i coneixements dins del sistema d'arxius.

Objectius específics

- 5.1. Definir els àmbits i les competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental, la informació i les dades amb la participació de tots els actors implicats dels sectors públic i privat.
- 5.2. Establir el marc comú de la formació continuada, reciclatge i excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental en el conjunt del sistema.
- 5.3. Recomana una proposta de regulació de l'accés i la carrera dels i les professionals dels arxius en les Administracions Públiques.

Actuacions

5.1. Definir els àmbits i les competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental, la informació i les dades amb la participació de tots els actors implicats dels sectors públic i privat.

45. Elaborar el catàleg de competències dels i les professionals de l'arxivística, la gestió documental, gestió de informació i les dades:

- Realitzar un estudi del perfil competencial als sectors públic i privat, que inclogui el valor que aporten i els i les professionals a les organitzacions on treballen.
- Promoure el debat per establir la base metodològica i teòrica per a la formació de persones expertes en arxivística, gestió documental, informació i dades.
- Definir les competències bàsiques i transversals en gestió documental i en gestió de dades que han de tenir els i les diferents professionals que treballen o es relacionen amb els arxius (advocats/des, informàtics/ques, enginyers/eres, comunicadors/ores, etc.).
- Definir els diferents nivells laborals per a professionals del sector.
- Traslladar al Consell Interuniversitari de Catalunya les necessitats de competències dels i les professionals de l'arxivística, la gestió documental, la gestió de la informació i la gestió de dades.

46. Promoure la recerca i la innovació sobre l'arxivística i la gestió documental com a bases de desenvolupament de la professió.

- Promoure la participació dels arxius i dels i les professionals en els estudis de postgrau i doctorat.
- Detectar els àmbits prioritaris de recerca i impulsar línies de recerca.
- Preservació digital.
- Estàndards de conservació i preservació.
- Impacte econòmic de l'arxivística al l'entorn públic i privat.
- Publicar i difondre les accions de recerca i innovació sobre l'arxivística i la gestió documental.

5.2. Establir el marc comú de la formació continuada, reciclatge i excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental en el conjunt del sistema.

47. Fer l'inventari de la formació continuada disponible per a professionals de l'arxivística i la gestió de documents per poder definir les mancances i necessitats del mercat laboral i dels treballadors i treballadores a fi de dissenyar una oferta formativa adaptada al conjunt del sistema i a les necessitats de dones i homes i que afavoreixi la conciliació laboral i familiar.

- Estudiar els models existents a altres sistemes d'arxius.
- Realitzar l'inventari de tota l'oferta formativa en arxivística.

- Millorar la captació dels plans de formació interna.
- Actualitzar la formació en base a les necessitats dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental.

48. Fomentar la cooperació i les sinergies en matèria de formació entre els diferents actors del sistema.

- Definir un portal de formació (ubicat en el Portal d'Arxius de Catalunya) que mantingui i difongui de forma permanent les activitats de formació que realitzin els actors del sistema.
- Fomentar el reconeixement de les activitats de formació que es duen a terme en el conjunt del sistema.
- Incentivar la realització i la participació en aquelles línies de formació que es consideren prioritàries en el conjunt del sistema.
- Incentivar la participació de tots aquells agents del sector de l'arxivística i de la gestió documental en els plans i les activitats de formació que s'inclouen al Portal d'Arxius de Catalunya.

5.3. Recomanar una proposta de regulació l'accés i la carrera dels i les professionals dels arxius en les administracions públiques.

49. Elaborar una guia dels nous perfils i competències professionals que s'estan originant en el sector dels arxius i la gestió documental en el context de transició digital adreçada al conjunt de les Administracions Públiques.

- Reflexionar i elaborar una proposta sobre les titulacions necessàries per accedir als cossos de les Administracions Públiques relacionats amb els arxius i la gestió documental.

50. Vetllar perquè les Administracions Públiques atenguin el relleu generacional com una oportunitat per a donar resposta a les noves necessitats del sector.

51. Impulsar des del SAC els mecanismes adequats per afavorir l'intercanvi, la mobilitat i la col·laboració entre els i les professionals dels arxius i la gestió documental de les diferents Administracions Públiques.

Resultats principals

S'haurà elaborat i creat un catàleg de competències dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental que es veurà reflectit en la definició dels plans d'estudis i graus universitaris relacionats amb la professió d'arxiver i arxivera.

Les Administracions Públiques i els i les titulars privats estan al dia dels nous perfils generats per la transformació digital.

Es disposa d'una proposta de titulacions per accedir als cossos de les Administracions Públiques.

Existeix un pla de formació continuada obert als sectors públic i privat accessible per tots els arxivers i arxiveres del sistema amb un portal únic de formació que permetrà el reciclatge i l'excel·lència dels i les professionals de l'arxivística i la gestió documental. Aquest pla es revisarà i actualitzarà de manera sistemàtica.

Els arxius reben ajut i incentius per a impulsar i participar en projectes d'investigació que es considerin estratègics per al seu desenvolupament en sintonia amb la polítiques que duen a terme les universitats i altres centres de recerca del país.

06. Sistema i model de governança

Consolidar i adequar el Sistema de Arxius de Catalunya (SAC) per a fer-lo inclusiu, sostenible i de qualitat i que abasti el conjunt del país.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

El Govern de la Generalitat de Catalunya haurà definit una Direcció d'Arxius de Catalunya. L'Arxiu Nacional de Catalunya mantindrà i potenciarà les seves actuals funcions d'arxiu històric del Govern i arxiu històric de Catalunya. Els arxius centrals administratius i la Xarxa d'Arxius Comarcals executaran les funcions que tenen encomanades en els seus respectius àmbits competencials i territorials.

Es potenciarà i dotarà els òrgans de participació del Sistema d'Arxius de Catalunya, de manera que en la capçalera del Sistema i en l'elaboració de les polítiques arxivístiques hi hagi representació de tots els actors implicats.

Es promourà la inclusió voluntària d'arxius al Registre d'Arxius de Catalunya amb mesures de foment i suport.

Els arxius comarcals seran la institució arxivística de referència del seu territori i hauran desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental. La xarxa d'arxivers i arxiveres itinerants de la Diputació de Barcelona i els arxius comarcals de la demarcació de Barcelona treballaran conjuntament en el suport als arxius municipals. Es definirà el model d'arxiu pels municipis de fins a 10.000 habitants.

Els arxius municipals, els arxius de l'Administració de justícia, els arxius de les universitats i els arxius de l'Església catòlica avançaran en el treball en xarxa i disposaran dels mitjans i suport necessaris per al ple desenvolupament de les seves funcions.

Els arxius històrics provincials catalans es completaran amb l'Arxiu Històric Provincial de Barcelona i es millorarà les condicions dels Arxius Històrics de Girona i Tarragona.

Els arxius de les institucions d'àmbit català conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó es transferiran a la Generalitat de Catalunya.

Objectius específics

6.1. Definir el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya en base als principis de participació, coordinació i sostenibilitat i crear un marc interinstitucional de col·laboració estable al servei del sistema.

6.2. Dotar de visibilitat i autoritat a la capçalera del SAC.

6.3. Millorar el desplegament i la governança dels arxius i xarxes d'arxius en el territori i consolidar el model de col·laboració entre ells.

6.4. Revisar la legislació actual per harmonitzar-la i adaptar-la a les noves realitats i necessitats del sector.

Actuacions

6.1. Definir el model de governança del Sistema d'Arxius de Catalunya en base als principis de participació, coordinació i sostenibilitat i crear un marc interinstitucional de col·laboració estable al servei del sistema.

52. Reforçar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental per a convertir-lo en l'òrgan de concertació dels i les agents del sistema, de definició dels seus objectius estratègics i impuls dels grans projectes.

- Revisar la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per adaptar el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental als objectius del Pla d'arxius i gestió documental.
- Ampliar la dotació i recursos de la secretaria del CNAGD perquè pugui impulsar, revisar i executar els seus acords.

53. Reforçar la Comissió Nacional d'Avaluació, Accés i Tria Documental per a garantir la seva funció estratègica en el conjunt del sistema.

- Revisar la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per adaptar la CNAATD als objectius del pla d'arxius.
- Ampliar la dotació i recursos de la secretaria de la CNAATD perquè pugui impulsar, revisar i executar els seus acords

54. Impulsar els mecanismes previstos en la Llei d'Arxius i Gestió de Documents per a la inclusió dels arxius en el Sistema d'Arxius de Catalunya (Registre d'Arxius):

- Estudiar la revisió del decret 190/2009, dels requisits dels arxius del Sistema d'Arxius de Catalunya, del procediment d'integració i del Registre d'Arxius, especialment pel que fa a la gestió de la documentació electrònica i a l'organització dels sistemes arxivístics propis de cadascuna de les entitats.
- Afavorir el desenvolupament de la funció inspectora prevista a la Llei d'Arxius i Gestió de Documents amb la finalitat de donar suport als arxius del SAC.

55. Acordar les polítiques de foment i suport als arxius públics i privats, tant dels que formen part del sistema com de les col·leccions documentals obertes al públic (subvencions, suport tècnic).

56. Acordar el model de recollida i elaboració estadística del conjunt del Sistema.

57. Fomentar els arxius de l'Església catòlica i els arxius privats perquè participin, aportin i rebin suport del Sistema d'Arxius de Catalunya.

- Impulsar la Comissió Generalitat-Església a Catalunya pel patrimoni cultural.
- Crear una secció d'arxius privats en el Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental.
- Consolidar les línies d'ajut i la seva alineació amb els objectius estratègics del Sistema d'Arxius de Catalunya

58. Definir l'estratègia del diàleg i la negociació amb l'Estat per a poder completar i millorar el SAC:

- Impulsar la integració dels arxius de titularitat estatal en el Sistema d'Arxius de Catalunya.
- Fer efectiva la disposició de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya que es refereix als fons propis de Catalunya conservats a l'Arxiu de la Corona d'Aragó.
- Acordar i aprovar els projectes de construcció, ampliació i millora dels Arxius Històrics Provincials de Barcelona, Girona i Tarragona.
- Fer efectiva la restitució i retorn dels fons documentals conservats en arxius de titularitat estatal al seus territoris de provenença (protocols notariais, registres d'hipoteques, etc.).
- Continuar la política de restitució dels documents i fons documentals confiscats pels organismes repressius de l'Estat durant la Guerra Civil Espanyola als seus titulars legítims.

6.2. Dotar la capçalera del SAC de visibilitat i autoritat.

59. Crear una Direcció d'Arxius de Catalunya, que haurà d'exercir les següents funcions: a) la direcció dels arxius, xarxes i serveis d'arxiu de l'Administració de la Generalitat de Catalunya i les seves entitats autònomes, empreses i consorcis; b) la gestió arxivística dels documents, les dades i els actius digitals en l'àmbit de l'Administració de la Generalitat; c) la funció inspectora i sancionadora; i d) l'impuls i coordinació del Sistema d'Arxius de Catalunya.

6.3. Millorar el desplegament i la governança dels arxius i xarxes d'arxius en el territori i consolidar el model de col·laboració entre ells.

60. Elaborar i aprovar el Mapa d'Arxius de Catalunya a partir del reconeixement i inclusió de tots els i les agents que actuen en el territori:

- Identificar i reconèixer els arxius i les xarxes d'arxius i arxivers i arxiveres que operen en el territori.
- Impulsar la col·laboració amb el Consell de Col·legi de Secretaris, Interventors i Tresorers de l'Administració Local de Catalunya en el marc de les funcions reservades que aquests desenvolupen en els arxius i registres de les entitats locals.

- Establir els serveis transversals que han de donar suport als arxius en aspectes clau (protecció, conservació, restauració, gestió documental, serveis culturals, etc.).
- Impulsar la coordinació territorial dels centres, xarxes i serveis del Sistema d'Arxius de Catalunya amb representació de totes les administracions implicades i adaptades a la organització territorial del govern.

61. Dotar l'Arxiu Nacional de Catalunya de visibilitat, capacitat de lideratge i recursos necessaris per a exercir les seves funcions i competències com arxiu històric del Govern i arxiu històric de Catalunya:

- Estudiar la viabilitat per tal que l'ANC esdevingui un organisme amb personalitat jurídica pròpia i presentar la proposta a la Direcció General.
- Ampliar l'acció de l'ANC perquè es converteixi en el referent de bones pràctiques i prescriptor de polítiques d'arxiu relacionades amb el tractament, la conservació, la difusió, la digitalització, la restauració, la formació i els recursos educatius.
- Preparar el centre per a què conservi i gestioni l'arxiu electrònic del Govern, dels departaments i de les empreses i organismes de la Generalitat de Catalunya en la seva fase històrica i en coordinació amb els arxius comarcals.
- Impulsar la seva presència i reconeixement internacionals.
- Fer un estudi del creixement, l'organigrama i els recursos disponibles (personal, pressupost i tecnologia).

62. Potenciar, impulsar i dotar la Xarxa d'Arxius Comarcals (XAC) perquè es consolidi com l'estructura estratègica del Sistema d'Arxius de Catalunya que doni resposta a les necessitats en matèria d'arxius i gestió documental del seu àmbit territorial:

- Adequar l'estructura, dimensionament i recursos de la XAC a les funcions que desenvolupa.
- Establir els mecanismes de coordinació dels arxius comarcals amb les administracions locals i provincials
- Acordar la coordinació dels arxius comarcals de la província de Barcelona amb la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona.
- Impulsar el suport que els arxius comarcals han de prestar als arxius públics i privats del seu àmbit territorial per mitjà de programes específics de suport i un catàleg de serveis.
- Definir el model de suport que han d'oferir els arxius comarcals als ajuntaments de la seva demarcació en l'àmbit de la gestió documental en l'entorn electrònic d'acord amb les competències de les diputacions i els consells comarcals.

- Preparar els arxius comarcals per a què conservin i gestionin l'arxiu electrònic dels òrgans territorials de l'Administració de la Generalitat de Catalunya en la seva fase històrica i en coordinació amb l'Arxiu Nacional de Catalunya.
- Coordinar les comissions territorials d'arxiu del seu àmbit territorial.

63. Establir els mecanismes i mitjans de suport als arxius municipals, amb una atenció específica als municipis de fins a 10.000 habitants, i potenciar-ne el funcionament en xarxa.

- Destinar una secció del Consell Nacional d'Arxius i Gestió Documental a l'impuls dels arxius municipals.
- Estudiar la viabilitat legal i tècnica d'assignar un professional arxiver o arxivera en els municipis de fins a 10.000 habitants.

64. Impulsar, mitjançant un acord institucional, la creació de vuit comissions territorials d'arxius amb la finalitat de vigoritzar la distribució dels recursos, la cooperació, la col·laboració tècnica, l'intercanvi d'informació i la implantació de projectes al territori.

- Comissions Territorials de Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Catalunya Central, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre i Pirineu-Aran.
- Comissions amb doble perfil institucional i tècnic. Participades per totes les Administracions competents en arxius i gestió documental. Integrades pels diferents arxius i serveis d'arxiu públics i privats del territori. La seva coordinació correspondrà a un arxiu comarcal de l'àmbit territorial.
- Pel que fa al desenvolupament institucional, explorar les vies de les mancomunitats culturals i la Comissió de Govern Local de Catalunya previstes en la legislació per impulsar acords entre les Administracions competents en el territori (Generalitat de Catalunya, diputacions, consells comarcals i ajuntaments).

6.4. Revisar la legislació actual per harmonitzar-la i adaptar-la a les noves realitats i necessitats del sector.

65. Elaborar una nova llei d'Arxius i Gestió de Documents i fer els canvis oportuns en la seva normativa de desplegament.

Resultats principals

La Direcció d'Arxius de Catalunya, adscrita al departament competent en matèria d'arxius i gestió documental, està creada i és plenament operativa.

L'Arxiu Nacional de Catalunya disposa de visibilitat, capacitat de lideratge i recursos necessaris per a exercir les seves funcions i competències.

El Consell Nacional d'Arxius i Gestió de Documents de Catalunya i la Comissió Nacional d'Accés, Avaluació i Tria Documental disposen de Secretaries dotades dels mitjans per a poder realitzar

les seves funcions de concertació, orientació estratègica, impuls i seguiment dels grans projectes del conjunt del Sistema.

El Sistema d'Arxius de Catalunya té implementat un model de recollida de l'activitat i d'elaboració estadística segur i eficient.

El Registre d'Arxius de Catalunya està plenament operatiu i s'hi hauran inscrit els principals arxius del país.

El Mapa d'Arxius de Catalunya està elaborat i aprovat. El Mapa reconeix les xarxes d'arxius i d'arxivers i arxiveres i els arxius que operen al territori, els serveis transversals de suport i els mecanismes de coordinació.

Els arxius comarcals seran la institució arxivística de referència del seu territori i hauran desplegat plenament les seves funcions de conservació i suport a la gestió documental.

Per assistir i impulsar l'acció dels arxius en el territori, s'han creat vuit comissions territorials d'arxius (Barcelona ciutat, Barcelona Àrea Metropolitana, Girona, Tarragona, Lleida, Terres de l'Ebre, Catalunya Central, Pirineu-Aran) amb l'acord de totes les administracions amb competències en arxius i gestió documental.

En el marc de les comissions territorials d'arxius, la Generalitat de Catalunya, les diputacions, els consells comarcals i els ajuntaments hauran acordat els recursos tècnics de suport a la gestió documental digital en l'àmbit de l'administració local. Els arxius comarcals tindran un paper de coordinació d'aquestes comissions.

S'ha definit el model de suport i foment de la participació dels arxius de l'Església catòlica i dels arxius privats.

Està aprovada una nova llei d'Arxius i Gestió de Documents. S'ha iniciat el canvi i desplegament de la normativa que se'n deriva. S'han detectat els canvis de la normativa general no específicament arxivística que s'han de realitzar per a fer efectiva i viable la llei d'Arxius i Gestió de Documents.

07. Empresa i innovació

Potenciar i donar suport a la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades, tot fomentant la col·laboració entre els sectors públic i privat, la innovació i la dinamització de nous productes i serveis.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Aquest és un objectiu estratègic que històricament no ha estat abastament implementat als arxius i que caldrà desenvolupar de manera progressiva. Els propers quatre anys es dedicaran, en primer lloc, a conèixer la indústria potencialment receptiva de les aportacions dels arxius, les possibilitats de col·laboració, oportunitats i incentius existents. En segon lloc, s'impulsaran projectes pilot i es desenvoluparà un ecosistema innovador i dinàmic.

Així doncs, es potenciarà i donarà suport al desenvolupament de la indústria dels arxius, la gestió documental i la gestió de dades per a potenciar l'enfortiment i les sinergies entre el sector públic i privat, de manera que es produeixi un increment de les activitats relacionades amb la innovació, el desenvolupament de nous productes i serveis relacionats amb el sector i la indústria dels arxius.

Així mateix, es donarà visibilitat a la indústria dels arxius i les seves necessitats, potencial i implicació amb diferents actors del sistema per a promoure el desenvolupament del sector.

Finalment, es faran els estudis i s'impulsarà un clúster o *hub* vinculat al sector i la indústria dels arxius amb l'objectiu de crear una entitat estable que dinamitzi la innovació i el desenvolupament de la indústria dels arxius.

Objectius específics

7.1. Sistematitzar els mètodes de contractació i homologació de proveïdors a les Administracions Públiques.

7.2. Promoure la implicació del sector privat en la innovació i l'aplicació de la recerca i impulsar un clúster de la indústria dels arxius i la gestió documental.

Actuacions

7.1. Sistematitzar els mètodes de contractació i homologació de proveïdors i proveïdores a les Administracions Públiques.

66. Fer un estudi per conèixer i analitzar les contractacions actuals de serveis i productes per part de les Administracions a empreses:

- Identificar les empreses privades contractades per les àrees tecnològiques i de cultura de les diferents Administracions i estudiar el contingut de les contractacions, així com les clàusules socials que incorporen i el seu impacte diferenciat en homes i dones.
- Elaborar i mantenir el catàleg de serveis i productes objecte de licitació i contractació.

67. Definir models estandarditzats de contractació, licitació i plecs (clàusules administratives i tècniques).

68. Promoure l'homologació de les diferents tipologies de serveis i productes, tot tenint en compte la interoperabilitat entre sistemes i administracions.

7.2. Promoure la implicació del sector privat en la innovació i l'aplicació de la recerca i impulsar un clúster de la indústria dels arxius i la gestió documental.

69. Analitzar models de clústers i definir l'estructura del clúster de gestió documental i arxius:

- Identificar les empreses que es poden vincular en el clúster dels àmbits del patrimoni, difusió cultural, gestió documental, arxiu digital, sector infomediari, intel·ligència artificial, gestió de dades i d'altres relacionades amb els arxius i la gestió documental.
- Realitzar un estudi dels models de clúster existents a Catalunya.
- Realitzar un estudi a nivell internacional per a cercar iniciatives existents de clústers, particularment aquells orientats a les humanitats digitals.

70. Impulsar la creació del clúster de la gestió documental i arxius de Catalunya.

- Identificar els actors del clúster de la gestió documental i arxius de Catalunya (empreses, universitats, etc.)
- Definir el finançament del clúster.

71. Identificar els àmbits prioritaris de recerca (tecnologies disruptives, preservació digital, actius digitals, reutilització de dades, explotació i difusió del patrimoni documental, etc.).

72. Acordar els programes prioritaris de recerca, definir el seu desplegament i establir els recursos de finançament.

Resultats principals

S'han definit models i procediments estandarditzats de contractació i d'homologació de serveis i productes.

S'han identificat els sectors industrials i de serveis afins al sector dels arxius.

S'han enllestit els estudis i s'han fet les gestions per a la creació del *hub* o clúster de la indústria dels arxius.

S'incrementen les activitats de recerca i innovació del sector i de la indústria dels arxius.

08. Internacionalització

Impulsar la projecció internacional de la història, el patrimoni i la cultura del país i donar suport a la presència dels i les professionals a l'exterior.

Què farem entre els anys 2023 i 2026 en relació a aquest objectiu estratègic?

Aquest eix estratègic té l'objectiu de reconèixer, dotar de coherència i ampliar les diferents línies i programes de projecció internacional que formen part de la realitat institucional i professional catalana.

Un aspecte fonamental i no suficientment desenvolupat és dotar als arxius de visibilitat i acció a l'exterior. Així mateix, per assolir aquest objectiu, cal donar suport als arxivers i arxiveres

perquè puguin participar i desenvolupar accions a les institucions, associacions i empreses en l'àmbit internacional.

Així doncs, durant la vigència d'aquest Pla, s'elaborarà i implementarà una política de suport a la internacionalització dels arxius, de forma que tant els arxius del Sistema com els i les professionals de l'arxivística puguin participar i dur a terme accions a l'exterior que permetin tant millorar les col·laboracions i coneixements enriquint-se amb experiències internacionals, com donar projecció internacional a la història, el patrimoni i la cultura del país.

Es duran a terme les accions pertinents per al reconeixement internacional de l'Arxiu Nacional de Catalunya.

Objectius específics

- 8.1. Elaborar l'estratègia d'internacionalització dels arxius i dels arxivers i arxiveres i definir i implementar les polítiques de suport
- 8.2. Elaborar un pla de cooperació internacional de l'arxivística catalana amb els organismes i actors socials i institucionals competents.
- 8.3. Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior.

Actuacions

- 8.1. Elaborar l'estratègia d'internacionalització dels arxius i dels arxivers i arxiveres i definir i implementar les polítiques de suport.

73. Definir, impulsar i promoure una política integral de projecció internacional del patrimoni, la història, la cultura i la realitat social de Catalunya a partir dels arxius:

- Identificar els actors (institucions, centres, empreses, fundacions, professionals) i establir-hi una col·laboració conjunta.
- Promoure la signatura dels convenis que es considerin necessaris.
- Elaborar la guia d'internacionalització dels arxius que estableixi els principis, criteris, objectius i recursos disponibles i afavoreixi el treball cooperatiu i en xarxa.
- Definir les línies de suport a la presència internacional (ajuts econòmics, estímuls laborals i professionals, permisos, etc.).

74. Promoure l'acceptació de l'Arxiu Nacional de Catalunya i dels altres arxius de Catalunya en els organismes internacionals.

75. Impulsar l'organització de congressos, comitès, grups de treball i altres esdeveniments internacionals a Catalunya.

- Organització del Congrés Internacional d'Arxius a Barcelona (2025).

76. Identificar, reconèixer i donar suport a l'activitat d'arxivers i arxiveres catalans i catalanes a l'ICA, organismes internacionals, institucions i empreses radicades a l'estranger.

77. Crear espais per a revisar, compartir i difondre les experiències de participació internacional.

- Millorar l'espai (web) de difusió de projectes internacionals i que estigui vinculada al Portal d'Arxius.
- Organització de seminaris, simposis i altres activitats d'intercanvi.

8.2. Elaborar un pla de cooperació internacional de l'arxivística catalana amb els organismes i actors socials i institucionals competents.

78. Definir els objectius estratègics i les actuacions compartides de la cooperació internacional de l'arxivística catalana en el marc dels objectius mundials de l'Agenda 2030 a partir de la confrontació dels plans de cooperació de les diferents institucions.

79. Acordar les actuacions de la cooperació internacional en matèria d'arxius i gestió documental a nivell de Generalitat de Catalunya i potenciar els organismes de diàleg i coordinació.

8.3. Recuperar els testimonis documentals i la memòria de la presència catalana a l'exterior.

80. Elaborar el cens i el pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans i les catalanes a l'estranger i realitzar la seva difusió.

Resultats principals

Els arxius gaudeixen d'una presència oficialment reconeguda en els organismes internacionals i els arxivers i les arxiveres participen i aporten regularment en comissions, grups de treball i espais de trobada vinculats amb la governança, la gestió, l'intercanvi de coneixement i el desenvolupament professional dels arxius, la gestió de la documentació, la informació i les dades, la privacitat i la transparència.

S'ha creat un pla d'impuls i promoció de la projecció internacional dels arxius, que té en compte tant als arxius com organismes i actors socials i institucionals competents.

Existeix una línia d'ajuts per promoure la internacionalització dels arxius, així com la participació d'arxivers i d'arxiveres en aquestes accions.

Existeix un cens i el pla de preservació dels arxius i fons documentals conservats a l'exterior que contenen informació rellevant sobre l'emigració, l'exili i l'activitat dels catalans i catalanes a l'estranger i promoure la seva difusió.